XVIII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej

PERSPEKTYWY ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ

XVIII INTERNATIONAL CONFERENCE

The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration

PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN UNION

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie

International Cultural Centre in Krakow

5-6.10.2018

Kraków / Krakow

XVIII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej

PERSPEKTYWY ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ

XVIII INTERNATIONAL CONFERENCE

The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration

PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN UNION

5-6.10.2018

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie

International Cultural Centre in Krakow

Publikacja bezpłatna, wydana ze środków
Grupy Europejskiej Partii Ludowej w Parlamencie Europejskim

The publication is free of charge and was funded by
the Group of the European People's Party (Christian Democrates) in the European Parliament

ISBN 978-83-89715-04-3

Redakcja: Rafał Budnik, Michał Góra
Fotografie: Antoni Witwicki
Realizacja: Artur Kaczor

Wydawnictwo „Wokół nas"
44-121 Gliwice, ul. Kozielska 186
e-mail: wydawnictwo@wokolnas.pl
www.wokolnas.pl

Jest to 260. publikacja Wydawnictwa „Wokół nas"

ORGANIZATORZY / ORGANIZERS

Konrad Adenauer Stiftung

CDE DCE

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

WSPÓŁPRACA / COOPERATION

grupa epl w parlamencie europejskim

COMECE

wydawnictwo wakat.nas.pl

epp european people's party

PATRONAT HONOROWY / HONORARY PATRONAGE

Jacek Krupa

Marszałek Województwa Małopolskiego / Marshal of the Malopolska Region

MAŁOPOLSKA

PATRONAT MEDIALNY / MEDIA PATRONAGE

TYGODNIK POWSZECHNY

KAI KATOLICKA AGENCJA INFORMACYJNA

WIĘŹ

OPOKA .org.pl

DEON.PL

GOŚĆ NIEDZIELNY

Biskup Tadeusz Pieronek
Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego

Perspektywy rozwoju Unii Europejskiej

Proces integracji europejskiej trwa już ponad 60 lat i jeżeli zdoła pokonać rozmaite przeszkody, to przetrwa, przyjmując do Unii Europejskiej nowe państwa. Jeszcze do czerwca 2016 r. Unię tworzy 28 państw, ale po decyzji Wielkiej Brytanii o Brexicie, od marca 2019 r. skupiać ona będzie o jedno państwo mniej.

Z tego nie wynika, że zablokuje to rozwój Unii. Perspektywy jej rozwoju są ewidentne zwłaszcza dlatego, że istnieją państwa, które mają możliwość wejścia do Unii Europejskiej, albo są już kandydatami do integracji z Unią, lub mają status stowarzyszenia.Garną się do niej te państwa, które nawiązały współpracę w ramach Partnerstwa Wschodniego (Armenia, Azerbejdżan, Białoruś,Gruzja, Mołdawia, Ukraina) oraz członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria). Ponadto, państwa spoza Europy, starają się o członkostwo w Unii Europejskiej. W dalszej perspektywie czasu można sobie wyobrazić, że do jej bram zapukają takie państwa jak Rosja, Białoruś i Kazachstan.

Dzieje świata nie zawsze się toczą według ludzkich kalkulacji i trzeba mieć nadzieję, że będziemy w stanie podjąć wysiłek zjednoczenia Europy dla dobra nas samych i tego dziedzictwa, którym jest Europa w takiej skali, na jaką dzisiaj nie jesteśmy jeszcze gotowi.

Problemy, jakie Unia przeżywa, nie są sygnałami agonii, ale, co najwyżej, dość poważnej choroby, z której przy odrobinie dobrej woli zainteresowanych państw, będzie mogła wyjść z programem, który ustawi ją na nieco innych fundamentach, skoro dotychczasowe okazały się słabe.

Jakie są oznaki choroby? Banalnie proste. Państwa tworzące Unię chciałyby uczestniczyć w jej programach politycznych, gospodarczych, kulturowych i innych, o ile dają one możliwości i wzmacniają rozmaite projekty rozwoju nie tylko europejskiego, ale przede wszystkim lokalnego. Można to rozumieć, jako troskę o dobro lokalne dzięki współpracy z Unią, ale bywa, że element lokalny wysuwa się na czoło roszczeń, pomijając cele szersze i w pewnych aspektach ważniejsze.

Zdolność do przetrwania wykazała Unia Europejska wyjściem z kryzysu bankowego, poradzeniem sobie z Brexitem, przyjęciem ogromnej liczby uchodźców i migrantów, a także stosunkiem do

Bishop Tadeusz Pieronek
Chairman of the Organising Committee

Prospects for the development of the European Union

The process of European integration has been ongoing for over 60 years, and if it manages to overcome various obstacles, it will endure through the accession of new states into the European Union. Up until June 2016, the Union still consisted of 28 countries, but owing to Great Britain's decision to enact the so-called Brexit, from March 2019 it will consist of one country less.

This does not mean that EU development will be stopped. The prospects for its development are discernible, especially as there are countries that have the opportunity to join the European Union, or are already candidates for integration with the Union, or have associate status. The countries that have entered into cooperation under the umbrella of the Eastern Partnership (Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova, Ukraine) and members of the European Free Trade Association (Iceland, Lichtenstein, Norway, Switzerland) are attracted to it. Besides, countries outside Europe are seeking membership of the European Union. In the long term, one can imagine that countries such as Russia, Belarus and Kazakhstan will knock on its door.

The history of the world does not always unfold according to human calculations and we must hope that we will be able to make an effort to unite Europe for the sake of ourselves and the very heritage that is Europe. This undertaking must be carried out on a scale that we are still not ready for today.

The problems the EU is experiencing are not signs of its death throes, but of a pretty serious disease at most, which with a little good will from the countries concerned, it will be able to overcome with a program that will place it on slightly different foundations, since the existing ones have turned out to be weak.

What are the signs of the disease? Very simple. The states that make up the Union would like to participate in its political, economic, cultural and other programs, as long as they provide opportunities and strengthen various developmental projects that are not only European but, above all, local. This can be understood as a concern for the local good through cooperation with the Union, but sometimes the local element comes to the forefront of the claims, omitting broader, and in some aspects more important, objectives.

The European Union has demonstrated an ability to survive by

państw członkowskich, które przejawiają tendencje do większej niezależności od Unii, czy nawet mają kłopoty z narastającą falą ruchów nacjonalistycznych.

Unia stoi jednak przed poważnymi wyzwaniami i musi podjąć działania dla ochrony jej podstawowych założeń i reguł, które stanowią o jej tożsamości i sile.

Osiemnasta z kolei międzynarodowa konferencja w Krakowie w ramach cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" chce się zająć perspektywami rozwoju Unii Europejskiej, wskazanymi w Orędziu o stanie Unii z 2017 r.

Chodzi o: 1/ wprowadzenie przez państwa członkowskie wspólnej waluty EURO, która byłaby społecznym, politycznym i gospodarczym spoiwem Unii, 2/ utrzymanie zasady otwartych granic ustalonej w Schengen, a zwłaszcza o zabezpieczenie zewnętrznych granic Unii, 3/ praworządność w członkowskich państwach prawa, będącą wewnętrznym spoiwem silnej Unii, wreszcie 4/ odpowiedź na pytanie: „Patriotyzmy czy nacjonalizmy w Europie?".

Każda z tych wymienionych spraw jest bardzo ważna dla przyszłości Unii. Wspólna waluta EURO, przyjęta w określonym czasie przez wszystkie jej państwa członkowskie może sprawić, że Unia będzie miała większą możliwość prowadzenia spójnej polityki finansowej, na szybkie reagowanie na ewentualne kryzysy, ale także pozwoli na wspólny ze wszystkimi państwami rozwój gospodarczy.

Utrzymanie polityki Schengen, która jest wielkim osiągnięciem natury cywilizacyjnej przez otwarcie okna na kulturowo zróżnicowany europejski punkt widzenia, umożliwia poznanie i czerpanie natchnień płynących z bogactwa pozaeuropejskich kultur. W sumie jest to niewątpliwie ukazanie godności człowieka i przyznanie wszystkim równych praw. Ale Schengen to także troska o szczelność zewnętrznych granic Unii, by bronić się przed nielegalnymi migrantami, których bardzo często, wysyłają do Unii Europejskiej przestępcze grupy, nie gwarantując im właściwie niczego.

Demokratyczne państwo prawa, a z takich państw składa się Unia, nie może tolerować niepraworządności, która jest zaprzeczeniem podstawowych zasad Unii Europejskiej. Rządy Unii, ale także rządy wszystkich państw członkowskich mają ścisły obowiązek działania zgodnie z obowiązującym prawem. Jeżeli rząd jakiegoś państwa nie przestrzega własnej konstytucji, albo narusza prawo unijne, nie jest praworządny i musi się liczyć z reakcją władz unijnych, które mają zamiar karać naruszanie praworządności zmniejszeniem finansowej pomocy nie zachowujących praworządności.

Ostatnim kierunkiem działania Unii zawartym w Orędziu o stanie Unii jest odpowiedź na pytanie, czy państwa będące skłonne dbać o zdrowy i nie zagrażający nikomu patriotyzm, czy może uprawiają jawny lub zakamuflowany nacjonalizm, odwołujący się do wzorców faszystowskich, komunistycznych i walczących o taki model państwa i społeczeństwa, który jest dobrze znany starszemu pokoleniu, które przeżyło wojnę, okupację niemiecką, komunizm i odrodzenie narodowe w okresie „Solidarności", czy raczej zechcemy powtórzyć gehennę tamtych lat zniewolenia, bo nie rozumiemy, że kiedyś, po dziesięcioleciach zniewolenia, potrafiliśmy zdobyć się na odzyskanie wolności i niepodległości, o które to wartości nie potrafimy dzisiaj zadbać.

Krakowska konferencja chce się przyczynić do uświadomienia jej uczestnikom w jakich czasach byliśmy dawniej, a w jakich dzisiaj żyjemy.

Kraków, dnia 5 lutego 2018 r.

overcoming the banking crisis, coping with Brexit, accepting a large number of refugees and migrants, and its attitude towards the Member States which have a tendency to be more independent from the Union, or even have problems with the growing wave of nationalist movements.

However, the Union faces major challenges and it must take action to protect its fundamental principles and rules that constitute its identity and strength.

The Eighteenth International Conference in Krakow within the series: "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration", wants to deal with the perspectives for the development of the European Union, indicated in the State of the Union from 2017.

It concerns: 1/ the adoption of the single currency, the EURO, by Member States that have not already taken it on, as this would help bind the Union socially, politically and economically, 2/ maintaining the principle of open borders, as established in Schengen, and especially securing the Union's external borders, 3/ the rule of law in the Member States, which is what binds a strong Union internally, and finally 4/ answering the question: "Patriotisms or nationalisms in Europe?".

Each of the above-mentioned matters is very important for the future of the Union. The single currency of the EURO, adopted at a given time by all the member states that have yet to introduce it, could result in the Union having a greater potential to conduct a coherent financial policy, react quickly to possible crises, but also allow common economic development in tandem with all countries.

Maintaining the Schengen policy is important as it represents a great civilizational achievement, having opened a window to a culturally diverse European point of view, and having made it possible to get to know and draw inspiration from a variety of non-European cultures. Altogether, it undoubtedly shows human dignity and grants equal rights to all. But Schengen also constitutes a concern for the strength of the EU's external borders, in order to defend itself against illegal migrants who are, very often, sent to the European Union by criminal groups, without actually guaranteeing them anything.

A democratic state that functions under the rule of law, and the Union consists of such states, cannot tolerate unlawfulness, which is contradictory to the fundamental principles of the European Union. The authorities of the Union, but also the governments of all Member States, have a strict duty to act in accordance with applicable law. If the government of a state does not obey its own constitution or violates EU law, it is not law-abiding and must be prepared for the reaction of EU authorities that intend to punish breaches of the rule of law with a reduction in financial assistance for those who do not respect the rule of law.

The final direction of the Union's action, contained in the State of the Union, is the answer to the question of whether countries are willing to foster healthy patriotism that does not threaten anyone, or whether they instead practise open or disguised nationalism, echoing fascist and communist standards, thus fighting for a model of state and society that is well known to the older generation who survived the war, the German occupation, communism and national rebirth in the period of Solidarity. In this light, would we like to repeat the misery of those years of enslavement, because we do not understand that one day, after decades of enslavement, we managed to regain freedom and independence, which we are nevertheless unable to protect today?

The Krakow conference wants to contribute to the awareness of its participants about our past and present.

Krakow, February 5th, 2018

PRZYDATNE INFORMACJE

CZAS

XVIII Międzynarodowa Konferencja z cyklu „Rola kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej. PERSPEKTYWY ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ" odbywać się będzie w dniach 5 i 6 października 2018 r.

MIEJSCE

Jej miejscem będzie Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Rynek Główny 25 (www.mck.krakow.pl).

REJESTRACJA

Rejestracja elektroniczna będzie możliwa poprzez stronę internetową *www.kosciol-europa.org.pl*. Po wypełnieniu i wysłaniu formularza zgłaszający otrzyma wiadomość e-mail potwierdzającą przyjęcie zgłoszenia. Ilość miejsc jest ograniczona, o udziale w konferencji decydować będzie kolejność zgłoszeń.

Osoba kontaktowa w sprawach rejestracji:
Aleksandra Kaczor
e-mail: zgloszenia@kosciol-europa.org.pl

NOCLEGI

W dniach od 4 do 7 października 2018 r. istnieje możliwość skorzystania z płatnych noclegów w centrum miasta zarezerwowanych dla Państwa przez organizatorów.
Hotele są w różnych kategoriach, w cenie od 70 do 440 zł. Jako że ilość miejsc hotelowych jest ograniczona, decyduje kolejność dokonania rezerwacji i opłacenia noclegów. Ostateczny termin rezerwacji upływa 7 września 2018 r.

Osoba kontaktowa w sprawach rezerwacji noclegów:
Magdalena Ficoń
tel. +48 509 465 581
email: noclegi@kosciol-europa.org.pl

JAK DOTRZEĆ

SAMOCHODEM

MCK znajduje się w południowo-zachodnim narożniku Rynku Głównego, od strony ulic: Wiślna i św. Anny

Parkingi

Strefa płatnego parkowania w Krakowie obowiązuje w dni robocze od poniedziałku do piątku w godz. 10.00-20.00. Opłatę należy uiścić w parkomatach za pomocą bilonu.
Ceny:
– za pierwszą godz.: 3,00 zł
– za drugą godz.: 3,50 zł
– za trzecią godz.: 4,10 zł
– za czwartą i kolejne godz.: 3,00 zł
Minimalna opłata wynosi 1,00 zł (pozwala na 20 minut parkowania).

POCIĄGIEM / AUTOBUSEM

Dworzec PKP i autobusowy znajdują się w odległości ok. 1,2 km od Międzynarodowego Centrum Kultury.

SAMOLOTEM

Port lotniczy znajduje się w odległości ok. 12 km. Z lotniska do centrum Krakowa można dojechać taksówką (koszt ok. 60-70 zł). Postój taksówek znajduje się bezpośrednio przed wyjściem z hali przylotów.
Można skorzystać również z pociągu na trasie Kraków Lotnisko – Kraków Główny, który kursuje codziennie z częstotliwością co 30 minut. Bilet w cenie ok. 8 zł można kupić w biletomacie w pociągu.

TAXI

Polecane numery:
– Radio TAXI „Wawel" – tel.12 196 66
– Radio TAXI „Dwójki" – tel. 12 196 22
– Radio TAXI „Barbakan" – tel. 12 196 61

KONTAKT do Komitetu Organizacyjnego

Falk Altenberger: Falk.Altenberger@kas.de
Rafał Budnik: rafal.budnik@wokolnas.pl
Małgorzata Chudzio: malgorzata.chudzio@upjp2.edu.pl
Hanna Dmochowska: Hanna.Dmochowska@kas.de
Michał Góra: mamgora@gmail.com

Bieżące informacje związane z organizacją konferencji na stronie:
www.kosciol-europa.org.pl

USEFUL INFORMATION

TIME

18th international conference from the cycle of meeting: "The role of the Catholic Church in the Process of European Integration. PERSPECTIVES FOR THE DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN UNION" will be held on 5-6 October 2018.

VENUE

The conference will be held at the International Cultural Centre, which is located at the following address: Rynek Główny 25 (Main Market Square 25), 31-008 Kraków (www.mck.krakow.pl).

REGISTRATION

Online registration will be possible via the website: *www.kosciol-europa.org.pl* On the submission of the registration form the return e-mail will be sent with the confirmation of the participation. Participation in the conference will depend on the order of submissions.

Contact person responsible for the registration:
Aleksandra Kaczor
e-mail: zgloszenia@kosciol-europa.org.pl

ACCOMMODATION

There is a possibility to stay in the city centre from 4 to 7 of October 2018 in accommodation reserved for participants by the organizers (payment is covered by participants).
The hotels are of different standards and the prices per night vary from 70 to 440 PLN. Deadline for the hotel reservation finally expires on September 7, 2018.

Contact person responsible for the accommodation:
Magdalena Ficoń
mobile: +48 509 465 581
e-mail: noclegi@kosciol-europa.org.pl

Current information related to the organization of the event can be found on the conference website: www.kosciol-europa.org.pl

HOW TO REACH THE PLACE

BY CAR

The International Cultural Centre (ICC) is located in the south-west corner of the Main Market Square (Rynek Główny) at the confluence of streets: Wiślna and św. Anny.

Parking

The paid parking zone is in effect on weekdays from Monday to Friday between 10 a.m. to 8 p.m. The payment for parking in the paid parking zone can be done with money inserted into a parking meter.
Fees for the successive hours of parking in the zone:
– for the first hour – 3.00 PLN
– for the second hour – 3.50 PLN
– for the third hour – 4.10 PLN
– for the fourth and next hours – 3.00 PLN
The minimal fee is 1.00 PLN (allows to park for 20 minutes).

BY TRAIN / COACH

Main Train and Coach Stations are located in the city centre at distance about 1.2 km from the ICC.

BY PLANE

The international Airport Krakow-Balice is located on the outskirts of the city. Taxi drivers charge around 60-70 PLN for a taxi ride to the city centre. Taxi stops can be found in front of the arrival hall.
It is also possible to travel by train between Kraków Airport and Kraków's main railway station (Kraków Główny). Every 30 minutes a train departs in the direction of the city and Kraków Airport, seven days a week. Single tickets cost around 8.00 PLN per person and are available at the ticket machine on board.

TAXI

Recommended taxi companies:
– Radio TAXI *Wawel* – phone: + 48 12 196 66
– Radio TAXI *Dwójki* – phone: + 48 12 196 22
– Radio TAXI *Barbakan* – phone: + 48 12 196 61

CONTACT to the members of the Organizing Committee

Falk Altenberger: Falk.Altenberger@kas.de
Rafał Budnik: rafal.budnik@wokolnas.pl
Małgorzata Chudzio: malgorzata.chudzio@upjp2.edu.pl
Hanna Dmochowska: Hanna.Dmochowska@kas.de
Michał Góra: mamgora@gmail.com

2001

Świadomość tożsamości europejskiej

Idea spotkań poświęconych debacie o Polsce, Kościele i Europie, których gospodarzem miał stać się Kraków i kościelne środowiska związane z Papieską Akademią Teologiczną, znalazła swoje pierwsze urzeczywistnienie jesienią 2001 roku. Pamiętamy, że był to bardzo krytyczny rok dla zachodniej cywilizacji. Nasze spotkanie odbyło się dwa dni po niespodziewanym ataku na WTC – największym terrorystycznym akcie w historii. Uświadomiliśmy sobie wtedy, jak bardzo potrzebny jest dialog, a tematyka dyskusji skupiona wokół problemu tożsamości kulturowej Europejczyków nabrała w tych dramatycznych chwilach jeszcze głębszego znaczenia.

Nasi rozmówcy i prelegenci poświęcili swoje wystąpienia m.in. specyfice historycznej i politycznej narodów Europy Środkowej i Wschodniej, relacjom między Kościołem katolickim a instytucjami europejskimi, systemowi wartości, który był motorem integracji, a także perspektywom Unii Europejskiej.

Od samego początku naszych spotkań udało się zainteresować bardzo szerokie spektrum uczestników. Adresowana początkowo głównie do duchownych debata szybko i naturalnie przekształciła się w forum dialogu między różnymi środowiskami: wierzących i niewierzących, odwołujących się do korzeni chrześcijańskich i tych, którzy imponderabilia w życiu społecznym opierają głównie na osiągnięciach oświecenia, zwolenników różnych opcji politycznych i strategicznych. Okazało się, że spotkaniami zainteresowani są nie tylko księża, którzy w tym czasie musieli mierzyć się z problematyką Unii Europejskiej podczas swojej pracy w parafiach, ale także środowiska naukowe, dziennikarze i politycy z różnych stron.

Jesienią 2001 roku wiedzieliśmy, że podjęty przez nas dialog musi być kontynuowany. Tak zrazu jednorazowo zorganizowana debata przerodziła się w cykl dorocznych spotkań w piękny wrześniowy weekend w jednym z najbardziej znamiennych miejsc naszej ojczyzny.

The consciousness of the European identity

The first meeting devoted to the debate about Poland, the Church and Europe took place in autumn 2001 in Kraków and was hosted by the Pontifical Academy of Theology. As everyone remembers, it was a very critical period for the whole Western civilization. Our meeting took place only two days after the unexpected attacks on the WTC – the biggest terrorist attacks that have ever happened in the history of humanity. It was only then when we realized the need for dialogue; our discussions focused on the issue of the cultural identity of all Europeans. This issue became even more significant in the light of such disastrous events.

Our lecturers and speakers raised such important matters as the historical and political background of the Central and Eastern European States, relations between the Catholic Church and the European institutions, the system of values that indicated the integration and future perspectives of the European Union.

From the very beginning we managed to arouse interest of a wide spectrum of participants. The debates were primarily addressed to the clergy, however soon they naturally transformed into a dialogue between believers and non-believers, between those identifying with the Christianity and those identifying with the achievements of Enlightenment, and between various political fraction representatives, as well. The September meeting turned out to be very successful. The discussions gathered not only the clergy but also the media, scientists and well known politicians.

In autumn 2001 we realized that it would be good to continue this very undertaking. In this way our first conference initiated an annual cycle of meetings held in Kraków – one of the most prestigious places in our country and at one of the beautiful autumn September weekends.

2002

Modernizacja i wiara

Podczas tego spotkania najgorętsze dyskusje toczyły się wokół pytania: Czy dziedzictwo europejskie ma siłę, która jest w stanie inspirować rozwój? Pytanie to, sformułowane przez Horsta Langesa – prezydenta Fundacji im. Roberta Schumana – stanowiło kontekst wystąpień znakomitych przedstawicieli różnych dyscyplin: abp Jean-Louisa Taurana (sekretarza stanu Stolicy Apostolskiej do spraw kontaktów z państwami), prof. Hanny Gronkiewicz-Waltz, ks. prof. Remigiusza Sobańskiego, prof. Rocco Buttiglione (włoskiego ministra do spraw europejskich), Franza Fischlera (komisarza UE do spraw rolnictwa) czy ks. prof. Andrzeja Szostka z KUL.

Drugim torem krakowskiej debaty była niezwykle aktualna wówczas problematyka naszej integracji z UE. Byliśmy wszak wtedy w przededniu brzemiennych w skutki rozstrzygnięć negocjacyjnych i referendum. Stąd w konferencji wzięło udział wielu eurodeputowanych, zwłaszcza z Włoch, Niemiec i Francji, a także przedstawiciele polskiego rządu – ministrowie: Jan Truszczyński, Danuta Hübner, Jan Kułakowski. Ta część debaty przyciągnęła szerokie grono zwolenników i przeciwników integracji Polski z UE. Wymiana opinii pokazała silnie spolaryzowane stanowiska jednych i drugich. Było gorąco, ale w granicach dobrego smaku.

Modernization and Faith

During that meeting stormy discussions revolved around the question: "Is European heritage strong enough to inspire the development ?" The reflections over the question formulated by Horst Langes – The President of the Robert Schuman Foundation – echoed in the presentations of other eminent lecturers such as: abp Jean-Louis Tauran (the Secretary of State for the Holy See's Relation with States). prof. Hanna Gronkiewicz-Waltz, rev. prof. Remigiusz Sobański, prof. Rocco Buttiglione (the Ministry for the European Affairs in the Italian government), Frantz Fishler (EU Commissioner for Agriculture, Rural Development and Fisheries) and rev. prof. Andrzej Szostek from the Catholic University of Lublin.

The second most discussed matter concerned Poland's integration with the EU. At that time our country was on the eve of the negotiation outcomes and the EU referendum. Those and similar problems were thoroughly discussed by the Eurodeputies and also by members of the Polish government who in large took part in the conference. This part of the debate attracted attention of both supporters and opponents of the EU integration.

Hans-Gert Poettering

„Chcemy żyć w pokoju ze światem islamskim i arabskim, zapewniając tolerancję muzułmanom, którzy mieszkają w Unii Europejskiej. Oczekujemy tego samego wobec chrześcijan żyjących w państwach muzułmańskich, i w rozmowach z naszymi partnerami musimy na to zwracać uwagę."

"We want to live in peace with the Islamic and Arab worlds, ensuring tolerance for Muslims living in the European Union. We expect the same for Christians living in Muslim states and in talks with our partners we must bring attention to this."

2003

Jedna czy dwie europy?

To prowokacyjnie brzmiące pytanie zadane zostało całkowicie poważnie. Mimo trwającej już gorączki przedreferendalnej, nie mieliśmy zamiaru poświęcić naszego spotkania na spór o to, jak głosować, za czy przeciw Polsce w Unii Europejskiej. Od samego początku założyliśmy bowiem, że nie ograniczymy się do bieżącej dyskusji politycznej.

Konstruując poszczególne sesje wyszliśmy z przekonania – podzielanego zresztą przez nauki społeczne i historię – że nie ma jednorodnych formacji cywilizacyjnych. Europa nie jest więc homogeniczną masą kulturową, ale ze swej istoty stanowi zespół kultur regionalnych, narodowych, i dopiero jako taka posiada swoją specyfikę, która odróżnia ją od innych kręgów cywilizacyjnych. Oczywiście nie mogliśmy pominąć spraw związanych z Unią Europejską oraz z rozpadem komunizmu, który wpisał się w najnowszą historię Europy jako siła przeciwstawiająca Wschód Zachodowi. Dlatego na tytułowe pytanie odpowiadali m.in.: Elmar Brok, Hanna Suchocka, Andrzej Olechowski, Hans-Gert Poettering, Norman Davies, Irena Lipowicz oraz wybitni przedstawiciele Kościoła: kard. Angelo Scola, kard. Paul Poupard.

One or two Europes ?

The question seems to sound provocative; however, it was being asked very seriously. Despite the pressure that accompanied the upcoming referendum we had no intention to dedicate our September meeting to the dispute on voting for or against Poland's joining the European Union. From the very beginning we meant not to narrow down all the disputes to the current political matters only.

Europe is not a homogeneous civilization but a mixture of regional and national cultures, it makes it unique and distinguishes Europe from other civilizations. We tried to bear this in mind while choosing the themes for discussions. Apart form concentrating on the EU matters there were the discussions around the collapse of the communists regime that marked the temporary history of Europe so much. The conference gathered many well known politicians and eminent representatives of the church such as: Elmar Brok, Hanna Suchocka, Andrzej Olechowski, Hans-Gert Poettering, Norman Davies, Irena Lipowicz, card. Angelo Scola and also card. Paul Poupard.

Norman Davies

„Cywilizacja zachodnia istnieje, tylko interpretacje i pewne poglądy dotyczące tej koncepcji są nie do zaakceptowania. Zachód jest mitem. Jest fikcją w tym sensie, że nie stanowi monolitu. Zachód jest, ale jest bardzo różnorodny."

Konferencję otworzył prezydent Aleksander Kwaśniewski, który wyraził wtedy wielkie uznanie dla Kościoła w Polsce za wspieranie przemian i procesu integracji. W pamięci uczestników na pewno pozostanie jednak z tamtych dni przede wszystkim niezwykły dialog między Helmutem Kohlem i Władysławem Bartoszewskim, który obaj zatytułowali: „Wczoraj, dziś i jutro Europy". Ci doświadczeni życiem ludzie, znamienici i zasłużeni dla pojednania polsko-niemieckiego politycy pokazali, jak wychodząc ze – zdawałoby się – beznadziejnych sytuacji doprowadzić do dalekosiężnych rozwiązań oraz jak osiągać kompromis.

The opening speech was given by Aleksander Kwaśniewski, the President of the Republic of Poland who approved and appreciated the role of the Polish Catholic Church in supporting the integration process. Without any doubts the most memorable session of our autumn meeting in Kraków was a dialogue: "Yesterday, today and tomorrow of Europe" between Helmut Kohl and Władysław Bartoszewski – the two very distinguished politicians and experienced contributors to the Polish – German reconciliation.

Norman Davies

"Western civilization exists, except interpretations and certain views regarding this concept are unacceptable. The West is a myth. It is fiction in the sense that it is not a monolith. The West exists, but it is very diverse."

2004

Scenariusze przyszłości

Liderzy Konwentu Unii Europejskiej, twórcy Karty Podstawowych Praw UE oraz autorzy projektu traktatu konstytucyjnego dla nowej, poszerzonej Unii zdają się nie dostrzegać tradycji chrześcijańskiej jako istotnego źródła identyfikacji Europy. Jak będzie wobec tego wyglądała przyszłość? Na jakich fundamentach przyjdzie ją oprzeć?

Prawdopodobne scenariusze przyszłości, perspektywy i zagrożenia dla Europy zaprezentowali wtedy w Krakowie eksperci bardzo odległych dziedzin. Lecz – co zaskoczyło zapewne wielu słuchaczy – ich konkluzje były bardzo podobne. Do debaty o przyszłym kształcie bezpieczeństwa na kontynencie stanęli: gen. Mieczysław Bieniek, bp Franjo Komarica, Adam Michnik i min. Rocco Buttiglione. Na temat szans na poprawę gospodarczej pozycji Europy ostro spierali się: poseł Jan Rokita, komisarz Danuta Hübner, Ireneusz Jabłoński z Centrum im. Adama Smitha oraz Henryka Bochniarz. Mieliśmy ciekawe panele dyskusyjne o przyszłości w kontekście zdrowotnym, demograficznym i ekologicznym. Wiele miejsca poświęciliśmy, aby zastanowić się nad przyszłością rodziny i religii w coraz bardziej nieprzyjaznym jej otoczeniu.

The scenarios of future

It seems that the President of the European Convention, the authors of the Charter of Fundamental Rights and the authors of the Constitutional Treaty of the European Union do not pay enough attention to the Christian tradition of Europe as an essential source of European identity. What would our future be like then ? What fundaments would future be based on ?

Possible future scenarios, perspectives and threats were discussed by the well-known experts such as: gen. Mieczysław Bieniek, bp Franjo Komarica, Adam Michnik and min. Rocco Buttiglione, whereas Jan Rokita, Danuta Huebner, Ireneusz Jabłoński and Henryka Bochniarz were disputing over Europe's chances for improving its economic position. The other panel discussions were devoted to future in a wholesome, demographic and ecologic context, as well as to the prospects for family and religion in the more and more hostile environment.

The introduction to the theme of the conference was given by card. Walter Kasper – the President of the Pontifical Council for Promoting Christian Unity, who in his speech "Europe on the Crossroads" pointed out that much wisdom will be needed

Carl Anderson

„Demograficzny zmierzch, który rozciąga się teraz nad Europą, z całą wyrazistością potwierdza słowa Jana Pawła II, że przyszłość ludzkości zasadza się na rodzinie. Zastanawiam się, czy jest jakieś kulturowe centrum Europy, gdzie jest wystarczająco dużo odwagi i samodzielności, by przeanalizować te podstawowe sprawy dotyczące demograficznej przyszłości Europy?"

Do dwudniowej debaty wprowadzenie wygłosił kard. Walter Kasper, przewodniczący Papieskiej Rady Popierania Jedności Chrześcijan. Jego wystąpienie pt. „Europa na rozdrożu" wykazało jakiej przenikliwości trzeba, aby projektować bezpieczną przyszłość i jak bardzo łatwo nadużyć kompetencji, nieostrożnie zajmując się inżynierią przyszłości poprzez pochopne rugowanie sprawdzonych od wieków zasad.

in planning the strategy to prepare us for a safe and secure future, and how easy it is to go beyond one's competence trying to engineer the future, especially while rejecting time-tested moral principles.

Carl Anderson

"The demographic dusk that currently blankets Europe fully confirms the words of John Paul II that the future of humanity depends on the family. I wonder whether there is some cultural center of Europe, where there is sufficient courage and independence to analyze these basic issues concerning the demographic future of Europe."

2005

Między religią a kulturą w Europie: Chrześcijaństwo – Islam – Laicyzm

Tym razem spotkanie trwało trzy dni. Kraków jak zwykle przywitał uczestników niepowtarzalną atmosferą dojrzałego polskiego lata. Trzy wielkie formacje kulturowe i światopoglądowe stały się tematycznym trzonem dyskusji piątej konferencji. Chrześcijaństwo, laicyzm oraz islam są obecnie najżywotniejszymi prądami kulturowymi w Europie. Ich oddziaływanie nie jest rozłożone równomiernie. Ten fakt zdecydował, że dyskusja stała się wielopoziomowa; momentami zaś nawet burzliwa.

W czasie czterech sesji wysłuchaliśmy m.in. interesujących sporów o miejsce Turcji i islamu w Europie, a także o relacje między wartościami chrześcijańskimi i laickimi, które jak echo odbijały kontrowersje wokół Traktatu Konstytucyjnego UE. W rozmowach wzięli udział przedstawiciele polityki, wielkich religii, ateiści i biskupi. Niezrozumiałe dla laika kwestie wyjaśniali specjaliści w zakresie turkologii, arabistyki i islamistyki. Niezwykle interesująco rozwinęła się także debata poświęcona Ukrainie; przedstawione na niej stanowiska pozwoliły bardziej zrozumieć problem relacji w Europie z punktów widzenia Kijowa, Berlina, Warszawy i Moskwy.

Between religion and culture in Europe Christianity – islam – secularity

As usual, Kraków greeted the attendees of this three day long conference with spectacular weather and the unique air of late summer turning into a warm, golden autumn. This time the discussions focused on the three most significant cultural and spiritual systems present in the contemporary Europe: the Christianity, Islam and Laicism.

During the four panel sessions the participants had a chance to listen to very interesting disputes on Turkey, Islam and its place in Europe, the relations between Christian and secular values, the undergoing reforms in Ukraine. It became already our tradition that the conference gathers a wide group of distinguished politicians, scientists, representatives of all major religious denominations, atheists and media, such as: abp Giovanni Lajolo – the Holy See's Secretary of State for Relations with States, Prof. Danuta Huebner – the EU Commissioner for Regional Policy, Prof. dr Hans Gert-Poettering – the Chairman of the EPP-ED Fraction in the European Parliament, Dr Andrzej Ananicz – the former RP Ambassador to

Bernhard Vogel

„Tak jak istnieje europejski wymiar chrześcijaństwa, tak również istnieje chrześcijański wymiar Europy. Europa i chrześcijaństwo nie są czymś tożsamym. Lecz obydwu tych rzeczywistości nie można od siebie oderwać i traktować odrębnie."

W spotkaniu wzięli udział m.in.: abp Giovanni Lajolo, watykański sekretarz stanu do spraw stosunków z państwami, szef polskiej Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego dr Andrzej Ananicz, arabista prof. Emilio Platti, przedstawiciel ambasady tureckiej w Warszawie Ibrahim Yagli oraz liczni przedstawiciele instytucji naukowych. Wiele pytań stawianych podczas poszczególnych sesji dotyczyło stosunków polsko-rosyjskich (w kontekście rurociągu bałtyckiego), tureckich paradoksów religijnych i systemowych, nadziei na utrwalenie zachodniego kursu Ukrainy oraz dalszych losów Traktatu Konstytucyjnego dla UE.

Turkey, Jacques Santer – the former President of the European Commission, Prof Emilo Platti – the scientist from the Leuven University, expert on Islam, Ibrahim Yagli – the representative of the Turkish Embassy in Warsaw.

Many questions asked during the sessions regarded Polish-Russian relations (in the context of the Trans-Baltic pipeline and loyalty of our EU partners, especially Germany) and hopes for strengthening the pro-Western drive of the Ukrainian reforms.

Bernhard Vogel

"Just as the European dimension of Christianity exists, the Christian dimension of Europe also exists. Europe and Christianity are not separate entities. Both of these realities cannot be separated and treated independently."

2006

Cywilizacyjne zmagania Europy

W 2006 roku zastanawialiśmy się nad poprawnością polityczną, przyszłymi konfliktami, a także nad zmaganiami o solidarność w Europie. Wróciliśmy do dyskusji o kierunkach reformy Unii Europejskiej. Bardzo twórcza okazała się także sesja, która ukazała Europę jako cywilizację wewnętrznie zróżnicowaną, a często nawet spolaryzowaną. „Obserwacja wewnętrznych zderzeń jednej formacji cywilizacyjnej jest pasjonująca. Współczesne zderzenia w mniejszym stopniu dokonują się między cywilizacjami, a w większym stopniu między narodami jednej cywilizacji, a nawet wewnątrz państw" – jedną z najbardziej oryginalnych tez ostatniej krakowskiej debaty postawił wybitny historyk i dyplomata prof. Stefan Meller.

Przekonanie o tym, że Europa była, jest i powinna pozostać kontynentem zakorzenionym w chrześcijaństwie, wcale nie należy dziś do poglądów dominujących. Ta świadomość towarzyszyła nam podczas wszystkich konfrontacji i w każdym panelu. Jan Olbrycht, Jacek Saryusz-Wolski, Naika Foroutan, Jaime Mayor Oreja, Jarosław Gowin, kard. José da Cruz Policarpo i inni zwrócili jednak uwagę, że lepsza jest taka, niezbyt komfortowa dla wierzących, prawda niż życzeniowe refleksje o tym, jak cenny w oczach współczesnych jest dorobek myśli chrześcijańskiej.

Spotkanie uświadomiło nam, że w Europie trwa walka o wartości. Żyjemy więc w „cywilizacji zderzeń", której przyszłość musi wykluwać się w bólach.

European civilisation's struggles

In 2006, we gave some thought to political correctness, future conflicts and to the struggle for solidarity in Europe. We returned to the discussions on the direction of European Union reforms . Extremely creative proved to be a session which showed Europe as an internally diversified civilisation, and often even polarised. "Observation of the internal events of one civilisation formation is exciting. Modern events occur between civilisations to a smaller degree, and to a greater degree between the nations of one civilisation or even inside states" – one of the most original theses of the last Kraków debate was made by a distinguished historian and diplomat, Professor Stefan Meller.

The conviction that Europe was, is and should be a continent rooted in Christianity does not depend today on the dominating ideas at all. This awareness accompanied us during all confrontations and during each panel discussion. Jan Olbrycht, Jacek Saryusz-Wolski, Naika Foroutan, Jaime Mayor Oreja, Jarosław Gowin, Cardinal José da Cruz Policarpo and others drew attention to the fact, however, that such truth, not very comforting for believers, is better that wishful reflections on how valuable in the eyes of the contemporary is the achievement of the Christian thought.

The meeting made us realise that in Europe the struggle for values continues . We are living, therefore, in a "civilisation of events", whose future must be born in pain.

Stefan Meller

„Założyciele Unii Europejskiej, bardziej niż ktokolwiek, uświadamiali sobie elementy tzw. przekleństwa Europy, które spowodowały nie tylko wojnę, ale również jej pochodne: nacjonalistyczną pychę, szowinizm klasowy, realizację doktryny sowieckiej."

"More than anyone, the founders of the European Union were aware of the elements of the so called curse of Europe that not only caused the war, but also its successor: nationalist pride, class chauvinism and the realization of the Soviet doctrine."

2007

Od Traktatów Rzymskich do Traktatu Konstytucyjnego

„Skupimy się na problemie wypracowania nowego *modus vivendi* dla Unii Europejskiej, czyli budowaniu aktu prawnego na miarę dzisiejszych i przyszłych potrzeb instytucji tworzonej przez dwudziestu siedmiu partnerów" – tak cel i założenia siódmej już konferencji z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" określił bp prof. Tadeusz Pieronek, przewodniczący komitetu organizacyjnego. A prezydent RP prof. Lech Kaczyński, otwierając spotkanie, dodał, że jego zdaniem, Europa powinna poszukiwać wspólnych wartości i siły „w chrześcijaństwie albo w aksjologii opartej o wartości chrześcijańskie" oraz „w przywiązaniu do ustroju demokratycznego i (…) gospodarki rynkowej".

Szacowne grono ubiegłorocznych prelegentów zaszczycili swą obecnością również: Sekretarz Stanu Stolicy Apostolskiej kard. Tarcisio Bertone, przewodniczący Parlamentu Europejskiego prof. Hans Gert-Poettering, arcybiskup Dublina i prymas Irlandii Diarmuid Martin, prawosławny metropolita Francji abp Emanuel, przewodniczący Bundestagu dr Norbert Lambert, komisarz UE prof. Danuta Hübner, lider białoruskiej opozycji Aleksandr Milinkiewicz.

From the Treaty of Rome To the Constitutional Treaty

"We are going to focus on the problem of elaborating a new *modus vivendi* for the European Union or, in other words, building a legal instrument worth of today's and future needs of the institution created by twenty seven partners" – this is how Bishop Professor Tadeusz Pieronek, head of the organisational committee, defined the aim and assumptions of the seventh conference in the series "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration." And the President of the Republic of Poland Professor Lech Kaczyński, in opening the meeting, added that in his opinion Europe should look for common values and strength "in Christianity or in axiology based on Christian values" and "in the attachment to the democratic system and (…) market economy."

The distinguished group of last year's speakers was also graced with the presence of: the Secretary of State of the Holy See Cardinal Tarcisio Bertone, President of the European Parliament Professor Hans Gert-Poettering, the Archbishop of Dublin and the Primate of Ireland Diarmuid Martin, the Orthodox Metropolitan of France Archbishop Emanuel, President of the Bundestag Norbert Lambert, the EU commissioner Professor Danuta Huebner, and the leader of the Belarus opposition Alexander Milinkevich.

Lech Kaczyński

„Oto największe państwa Europy, niezależnie od ich siły i dynamiki, nie są w stanie być światowymi mocarstwami, ale jeśli dodamy do tego inne państwa europejskie i ich solidarność z największymi państwami, to będziemy mieli już potęgę w skali światowej."

"Thus the largest states in Europe, regardless of their power and dynamic are not capable of being world powers, but if we bring in other European states and their solidarity with the largest states, then we will have power on a global scale."

2008

Jakie chrześcijaństwo dla Europy? Jaka Europa dla chrześcijaństwa?

W tym roku problematyka konferencji zogniskowała się wokół dwóch pytań sformułowanych w tytule spotkania. Oba stanowiły główną oś debat i wystąpień kilkunastu znanych polityków, ekspertów i przedstawicieli Kościoła z różnych części Europy. Pierwszy raz na naszym spotkaniu gościliśmy delegatów z Gruzji i Libanu, którzy zaprezentowali wstrząsające świadectwa sytuacji w ich krajach, doświadczonych w ostatnim czasie agresją militarną, rozlewem krwi i klęską humanitarną.

Jednym z najważniejszych punktów konferencji był wykład kard. Angelo Sodano, który w konkluzji swego wystąpienia stwierdził, że „dzięki wielu ludziom dobrej woli, odnotowano ostatnio w Europie postęp jakiego nie widać było od wieków. W szczególności nastąpił upadek dwóch systemów: nazistowskiego i komunistycznego, które tak bardzo zeszpeciły ludzkie i chrześcijańskie oblicze naszej Europy. Tym niemniej, dzisiaj, czai się nowe niebezpieczeństwo, jeszcze bardziej podstępne, jakim jest niebezpieczeństwo relatywizmu. Uniknięcie tej pułapki zależeć będzie od Europejczyków, od obywateli, od instytucji i rządów.

What Europe for Christianity? What Christianity for Europe?

These two questions became a motto of this year's conference and determined the character of debates and speeches made by well known politicians, experts and the Church representatives from various parts of Europe. For the first time we hosted the guests from Georgia and Lebanon, who presented a shocking testimony of the situation in their countries, marked with military aggression, bloodshed and humanitarian disasters.

One of the most important parts of the conference was the speech made by His Eminence Card. Angelo Sodano, who, in conclusion, said that: „the spectacular progress Europe had made recently was owned to the people of good will. In particular, worth noticing was the collapse of the two totalitarian systems – Nazi and Communist, that had marked so much human and Christian character of our Europe. But today we are threatened by no less dangerous phenomenon which is relativism. It depends on us – Europeans, citizens and on institutions and governments how we deal with it.

Kard. Angelo Sodano

„Plac instytucjonalnej budowy Europy będzie czynny jeszcze przez długi czas, i nie da się jeszcze przewidzieć, jaka będzie ostateczna forma tej budowli. Tymczasem jednak każdy z nas wezwany jest do współpracy zmierzającej ku temu, aby – we wspólnym domu – narody i ludzie mogli żyć we wzajemnej zgodzie, wspierani przez wartości, które na przestrzeni dziejów uczyniły Europę wielką."

Zastanawialiśmy się nad nadziejami i nad obawami chrześcijan w odniesieniu do przyszłości. Nadzieje są liczne i są to nadzieje na nadejście ery pojednania oraz integracji pomiędzy naszymi narodami. Są to też nadzieje na wielki postęp duchowy, dotrzymujący kroku postępowi materialnemu. Są to wreszcie nadzieje na Europę nie pochylającą się już nad sobą samą, lecz otwartą, w godzinę potrzeby, na pomoc dla innych kontynentów".

Dyskusji o wewnętrznej naturze i problemach Unii Europejskiej towarzyszyły także coraz częściej zadawane pytania o globalna odpowiedzialność Europy, o jej rolę i atrakcyjność jej systemu wartości w konfrontacji z innymi kręgami kulturowymi świata. Pytania te stają się na tyle aktualne, że w następnych latach będą wymagały poświęcenia im więcej uwagi, zwłaszcza że wzrasta siła gospodarcza i polityczna innych wielkich partnerów współpracy i rywalizacji na świecie.

We gave some thoughts to the Christian hopes and fears about the future. There is a lot of hope, mainly for the reconciliation and further integration between our countries, but also hope for the significant spiritual progress that keeps up with the material one, and finally hope for Europe that is not occupied only with itself, but hope for Europe that is opened and, in the hour of need, helpful to other continents".

The discussion on the character and internal problems of the European Union was accompanied by numerous questions about the global responsibility of Europe, about her role and the attraction of European system of values in confrontation with the different cultures and civilizations. These are live issues which will need more attention in coming years, especially as big international partners grow in political and economic power.

Card. Angelo Sodano

"The institutional construction site of Europe will continue to operate for a long time and one still cannot predict what the final shape of this structure will be. Meanwhile, every one of us is called to cooperate so that-in a common home- nations and people will be able to live in mutual peace, supported by values that through the course of history made Europe great."

2009

Chrześcijańska odpowiedzialność w obliczu kryzysów

Tym razem spotkanie przedstawicieli świata polityki, nauki, mediów, środowisk świeckich i duchownych poświęcono najbardziej palącej kwestii ostatniego roku: kryzysowi ekonomicznemu i politycznemu w Europie. Organizatorzy poszerzyli zarysowaną w tytule problematykę debaty dodatkowo o zagadnienia związane z kryzysem w kulturze, z którym Europa oraz inne kręgi cywilizacyjne zmagają się współcześnie w związku z globalizacją i przyspieszeniem procesów społecznych. Jako główną merytoryczną oś wykładów oraz sesji panelowych, przeprowadzonych podczas dwóch dni konferencji, uznano pojęcie odpowiedzialności chrześcijańskiej „za" i „wobec" wspomnianego zjawiska.

Problematyka debaty skupiała się w sposób szczególny wokół następujących tez:

– Kryzys polityczny Unii Europejskiej jest faktem. Związane z nim zagrożenia dla konstrukcji europejskiej okazują się tym poważniejsze im dłużej państwa Unii muszą stawiać czoła ogólnoświatowemu kryzysowi gospodarczemu. W obecnej sytuacji najistotniejsze jest najpierw właściwe zdiagnozowanie przyczyn kryzysu UE.

– Obecnie wśród kandydatów do „grzechu pierworodnego" zaistnienia współczesnych problemów wymienia się: zły system bodźców finansowych, złe – pro-

The Christian responsibility in a face of crisis

This time the politicians, scientists, representatives of the Church and the media gathered in Krakow to discuss the most serious problem of the last year – the economic and political crisis in Europe. Apart from the issues highlighted in the conference title, the organizers also tried to draw the participants' attention to the crisis in the sphere of culture, which, in the era of globalization, became one of the most important problems that Europe and the whole world have to face.

During the conference, both speakers and the participants worked out several theses, such as:

– The political crisis in the EU is a fact and the longer the European member states have to struggle with the global economic crisis, the more serious it gets/becomes.

– The world crisis mostly resulted from the defective system of financial incentives, wrong financial regulations that created favourable conditions for speculative bubbles instead of suppressing this, bad financial politics that led to the crash in stock prices and other asset prices, the "culture of greed" that was spreading across the world.

cykliczne – regulacje które wspierały narastanie baniek spekulacyjnych zamiast im przeciwdziałać, złą politykę pieniężną, która nie zwracała uwagi na szybko rosnące ceny aktywów oraz kulturę chciwości, która zdominowała wszystkie większe centra finansowe świata.

– Ostatnie traktaty zawierane w Unii Europejskiej wskazują, że w sferze imponderabiliów dla stanowienia prawa Unia rezygnuje z chrześcijaństwa jako drogowskazu dla Europy. Czy towarzyszy temu nowa, konkretna propozycja wyboru fundamentu, na którym ma być budowana tożsamość europejska?

– Kryzys kultury to także kryzys związany z mediami, komunikacją i językiem. Jego przejawem jest przede wszystkim: mediatyzacja polityki, infantylizacja i brutalizacja kultury i komunikacji, uzależnienie sfery publicznej od sondaży oraz manipulacja medialna.

Wysoki poziom debaty konferencja zawdzięcza także znakomitym referatom wprowadzającym do poszczególnych sesji przygotowanym przez najwyższej rangi europejskich specjalistów w dziedzinach stanowiących przedmiot debaty (Leszek Balcerowicz, Janusz Lewandowski, Jan Miodek). Interesującym uzupełnieniem merytorycznego wymiaru spotkania był – jak co roku – świetnie dobrany program uzupełniający związany z oprawą religijną i kulturalną konferencji. Spotkanie religijne, zwiedzanie oraz bankiet w podziemiach Kopalni Soli w Wieliczce wywarły ogromne wrażenia na gościach z całej Europy.

Lech Wałęsa

„Europa była wiodącą siłą we wszystkich wojnach, w rewolucjach też. Ale dokonała także rzeczy niezwykłych i nieprawdopodobnych. Gdybym dzisiaj mógł na chwilę mego ojca zza grobu ściągnąć tutaj i powiedzieć: Tato, czy ty wiesz jak wygląda dzisiaj Europa? Prawie nie ma granic. Czy ty wiesz, że między Polską a Niemcami nie ma żołnierzy? – to szybko by z powrotem na zawał serca padł. Nie zmieściłby w głowie czegoś podobnego!”

– The few last treaties signed in the EU showed clearly that, in its most important law regulations the European Union withdraws from the Christianity as the foundation and the pattern for Europe. What else then should the European identity be build on?

– The crisis of culture means also the crisis of media, communications and language. It manifests itself in an excessive presence of the media in politics, in infantilization and brutalization of culture and communication and also in making the public sphere conditional on the results of the opinion polls.

The high lever of conversation was owed to the eminent and recognized professionalists in their field of interest corresponding to the themes of the panel discussions such as – prof. Janusz Lewandowski, prof. Leszek Balcerowicz and prof. Jan Miodek. The conference merits were perfectly completed by the religious and cultural program. The holy mass in St. Kinga's Chapel – the most representative part of the Wieliczka Salt Mine, the evening sight-seeing of the mine and the banquet left all participants with the unforgettable memories.

Lech Walesa

"Europe was the leading power in all wars as well as revolutions. But it has also done things that were exceptional and unbelievable. If I could bring back my father from the grave for a moment today and say: Dad, do you know what Europe looks like today? It has almost no borders. Do you know that there are no soldiers between Poland and Germany? – he would quickly die of a heart attack again. He would not be able to comprehend such a thing!"

2010

Wkład chrześcijan w zjednoczenie Europy

Dziesiąte, jubileuszowe spotkanie z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" poświęcone było rozważaniom na temat wkładu chrześcijan w zjednoczenie Europy. W wystąpieniach i dyskusjach próbowano odpowiedzieć na pytanie, kogo dzisiaj można określić mianem chrześcijanina, w jaki sposób powinna wyrażać się jego obecność we współczesnym świecie i jakie zadania stoją przed chrześcijanami zaangażowanymi w życie społeczne.

Obecny na konferencji prezydent RP Bronisław Komorowski podkreślił, że wkład chrześcijaństwa w integrującą się Europę to przede wszystkim wkład fundamentu wartości. W budowie przyszłej Europy chrześcijanie mają do odegrania rolę entuzjastów, zwolenników wartości, ale też ludzi odważnych w pogłębianiu procesu integracji europejskiej.

Prelegenci zwrócili uwagę na konieczność przestrzegania prawa do godności jednostki, nadrzędnego wobec wszelkich innych aspektów. Godność człowieka – wartość niezbywalna, obecna zarówno w Konstytucji RP, jak i w ustawie zasadniczej Republiki Niemiec, powinna dotyczyć nie tylko chrześcijan, ale i muzułma-

The Christians' Contribution to the European Integration Process

The tenth jubilee conference of the series "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration" focused on discussions concerning Christian input towards European unification. The presentations and discussions sought to answer the question of who can be considered a Christian in today's world, in what capacity (s)he should serve in modern society and what challenges stand before Christians active in public life.

The president of Poland, Bronislaw Komorowski – who was present at the Conference – pointed out that Christianity's greatest input into an increasingly integrated Europe is in the form of fundamental values. In the construction of a future Europe, Christians must play the role of enthusiasts, advocates of values, but also people who are not afraid to facilitate the process of European integration.

The speakers pointed out the necessity of respecting individual dignity, which takes precedence over all other aspects. Human dignity – an unalienable right, present in the Constitution of the Republic of Poland, as well as the Bill of Rights of the Republic of Germany – must apply to not only Christians, but also Muslims,

nów, nie tylko Europejczyków, ale Izraelczyków, Palestyńczyków oraz wszystkich ludzi na naszym globie (Hans-Gert Pöttering).

Jako chrześcijanie powinniśmy popierać społeczną gospodarkę rynkową, aktywnie działać dla zachowania dzieła stworzenia, wspierając nastawienia proekologiczne, a także dążyć do zapewnienia odpowiednich środków budżetowych na popieranie programów wymiany młodzieży z różnych państw.

We współczesnej Europie niezbędna jest nowa wartość świeckości oraz nowa koncepcja świeckości, dzięki której będziemy przyznawać równe prawa wszystkim uczestnikom społeczeństwa pluralistycznego, jednocześnie gwarantując możliwość publicznego wyrażania ich najgłębszych przekonań. Podstawowym dobrem społecznym jest sam fakt, że współistniejemy, że razem żyjemy. To, co daje nam Europa, może tak naprawdę dotyczyć wszystkich kontynentów, które powinniśmy nauczyć dialogu i pokojowego współistnienia narodów, aby poprzez społeczeństwo obywatelskie były w stanie nie tyle poświęcać swoje różnice, ale żyć wspólnie z nimi bez konfliktu. W ten sposób może narodzić się nowa jedność wszystkich ludzi na ziemi – przekonywał w swym referacie patriarcha Wenecji Angelo Scola.

W dyskusjach panelowych poruszano m.in. zagadnienia odpowiedzialności za obecność chrześcijaństwa w przestrzeni publicznej, współpracy między Unią Europejską a Kościołami i wzajemnych korzyści z dialogu strukturalnego, a także zadań stojących przed chrześcijańskimi politykami w budowie Nowej Europy.

Kard. Angelo Scola

„Jeżeli pominiemy implikacje antropologiczne, społeczne i kulturowe Objawienia Trynitarnego – a więc kwestie godności osoby, pojęcie wolności, jej powiązanie z prawdą, rozróżnienie między społeczeństwem obywatelskim a wymiarem religijnym, aż po uznanie wartości subsydiarności i solidarności – to trudno będzie wyjaśnić, co dokładnie mamy na myśli, kiedy wypowiadamy słowo: Europa."

not only Europeans, but also Israelis, Palestinians as well as all people in this world (Hans-Gert Poettering).
As Christians, we must support a social economy, be active in preserving the works of Creation, promote eco-friendly attitudes and also strive to secure appropriate funds to support international exchange programs for youth.

In modern Europe, the new values of secularity, as well as the new concept of secularity, are essential and thanks to them we will be able to ensure equal rights for all members of a pluralistic society, while guaranteeing their right to publicly express their deepest beliefs. The basic social good is simply the fact that we coexist; we live together. That, which Europe provides us with, can in theory apply to all continents and peoples, who we should teach dialog and peaceful coexistence of nations, so that through a citizens' society they will be able to live amongst each other without conflict yet retain their individuality. This may lead to the beginning of unity among all people on Earth – as the patriarch of Venice, Angelo Scola, suggested in his letter.

The panel discussions focused, among other subjects, on the question of who is responsible for the public presence of Christianity, cooperation between the European Union and churches and bilateral benefits from structured dialog, as well as the challenges faced by Christian politicians during the formation of a New Europe.

Card. Angelo Scola

"If we ignore the anthropologic, social and cultural implications of the Trinity – thus, the issues of human dignity, the meaning of freedom, its connection to the truth, the distinction between civic society and the religious dimension, even as far as acknowledging the value of subsidiarity and solidarity - then it will be difficult to explain what exactly is on our minds when we say the word Europe."

2011

Etyczny wymiar polityki

Komitet Organizacyjny Konferencji, która po raz jedenasty odbywała się w Krakowie pod patronatem Metropolity Krakowskiego wraz z Fundacją Konrada Adenauera w Warszawie oraz Fundacją im. Roberta Schumana w Luksemburgu przyjął, że w roku 2011 tematem przewodnim wydarzenia będzie hasło: „Etyczny wymiar polityki".

Obrady miały miejsce w malowniczo położonym Centrum konferencyjnym „Dwór w Tomaszowicach" 9 i 10 września. W szeregu sesji i wykładów uczestniczyło około 400 osób reprezentujących różne środowiska, a szczególnie: duchowieństwo, świat nauki, polityków krajowych i pracujących w strukturach Unii Europejskiej, a także ekspertów i pracowników mediów. Dyskusje i wykłady były prowadzone przez 28 specjalistów. Uczestnicy konferencji pochodzili w większości z: Polski, Niemiec, Włoch, Francji, państw nadbałtyckich, Węgier.

Najważniejszym wydarzeniem konferencji były wystąpienia (dwugłos) prezydentów Polski i Niemiec – Bronisława Komorowskiego i Christiana Wulffa. Wśród głównych prelegentów znaleźli się także m.in.: Hans-Gert Pöttering (przewodniczący Fundacji K. Adenauera), abp Celestino Migliore (nuncjusz apostolski w Polsce), Jacek Saryusz-Wolski (eurodeputowany, przewodniczący Klubu PO-PSL w EPL), prof. Joaquin Nawarro-Valls (były rzecznik Watykanu, a obecnie przewodniczący Rady Universita Campus Bio-Medico w Rzymie), mons. Ettore Balestrero (sekretarz stanu do spraw kontaktów z państwami Stolicy Apostolskiej), ks. prof.

The ethical dimension of politics

The Organising Committee for the Conference, which took place for the eleventh time in Krakow under the patronage of the Metropolitan Archbishop of Krakow, the Konrad Adenauer Foundation in Warsaw as well as the Robert Schuman foundation in Luxembourg, decided that in 2011 the guiding topic for the event would be the motto "The ethical dimension of politics".

Discussions took place in the picturesque resort of Tomaszowice Manor on 9 and 10 September. Approximately 400 people took part in a series of sessions and lectures, representing various communities, especially the clergy, the world of science, politicians at the national and European Union level, as well as media experts and professionals. Discussions and lectures were given by 28 specialists. The participants in the conference were primarily from Poland, Germany, Italy, France, the Baltic States and Hungary.

The main event of the conference was the presentation (a shared statement) by the presidents of Poland and Germany: Bronislaw Komorowski and Christian Wulff. Among the main speakers were: Hans-Gert Poettering (chairman of the Konrad Adenauer Foundation), Abp. Celestino Migliore (Apostolic Nuncio to Poland), Jacek Saryusz-Wolski (MEP, chairman of the PO-PSL club in the EPP), Prof. Joaquin Navarro-Valls (former Vatican spokesperson, currently the president of the board of advisers of the Universita Campus Bio-Medico in Rome), Msgr. Et-

Bronisław Komorowski

„W trudnych czasach łatwo jest wykopać słowami rowy niechęci między historyczną Północą a Południem, między Wschodem a Zachodem – rowy podziału, które w wymiarze konkretnym, mogą okazać się trwałe i rozsadzające Europę oraz jej państwa od wewnątrz. Współczesna Europa, realizująca hasło jedności w różnorodności, staje nieprzerwanie przed dylematem godzenia różnych wizji, idei, dziedzictw religijnych i etycznych."

Piotr Mazurkiewicz (sekretarz generalny COMECE w Brukseli), dr Jan Olbrycht (eurodeputowany EPL), bp dr Piotr Jarecki (przedstawiciel Episkopatu Polski w COMECE), Jacques Santer (były przewodniczący Komisji Europejskiej), ks. prof. Władysław Zuziak (rektor UPJPII).

Poszczególne sesje poświęcone były następującym zagadnieniom: „Jaka etyka w polityce?", „Kościoły i Europa polizbońska", „Wartości chrześcijańskie polityków". Prowadzili je doświadczeni moderatorzy i eksperci w zakresie problematyki europejskiej: ks. Kazimierz Sowa (dyrektor Religia.tv), Roland Freudenstein (dyrektor zarządzający Centre for European Studies w Brukseli) i Jarosław Makowski (dyrektor Instytutu Obywatelskiego).

Spotkanie uzyskało – jak co roku – wyjątkowo bogatą oprawę medialną. Relacje z wydarzenia zamieściły TVP, TVN, Polsat News, Religia.tv. Audycje z konferencji nadawało kilka stacji radiowych. Konferencja stała się głównym tematem jednego z wrześniowych numerów „Tygodnika Powszechnego", który opublikował także kilka wywiadów z obecnymi na konferencji intelektualistami w ramach cyklu „Niedokończona Europa". O przebiegu spotkania obszernie informowały również „Gazeta Wyborcza" oraz „Rzeczpospolita" i lokalna prasa krakowska. Jak dotąd było to cieszące się największą popularnością wydarzenie z naszego cyklu. Tematyka oraz dobór uczestników paneli okazały się dużym sukcesem medialnym i merytorycznym, ponieważ dotykały problemów nurtujących aktualnie bardzo szerokie grono zainteresowanych integracją europejską.

tore Balestrero (Undersecretary of State for Relations with States of the Holy See), Fr Prof. Piotr Mazurkiewicz (Secretary General of COMECE in Brussels), Dr Jan Olbrycht (MEP, EPP), Bp. Dr Piotr Jarecki (representative of the Polish Episcopate to COMECE), Jacques Santer (former President of the European Commission), Fr Prof. Wladyslaw Zuziak (Dean of the PUJPII)

Individual sessions were dedicated to the following questions: "What kinds of ethics exist in politics?", "Churches and post-Lisbon Europe" and "The Christian values of politicians". They were led by experienced moderators and experts in the area of European problems: Fr Kazimierz Sowa (director of religia.tv), Roland Freudenstein (Executive Director of the Centre for European Studies in Brussels) and Jaroslaw Makowski (Director of the Civic Institute).

As in previous years the meeting garnered exceptionally extensive media coverage. Stories about the event appeared on TVP, TVN, Polsat News and Religia.tv. Interviews from the conference were broadcast by several radio stations. The conference became the cover story of one of the September issues of Tygodnik Powszechny, which also published interviews with intellectuals in attendance at the conference as part of the series "Europe in Progress". Extensive information about the conference also appeared in Gazeta Wyborcza as well as Rzeczpospolita and local press in Krakow. So far this has been the most attended event in our series. The subjects as well as choice of panel participants turned out to be a great media and quality success because they touched on subjects that were applicable to a very wide group of people interested in European integration.

Bronislaw Komorowski

"In difficult times it is easy to use rhetoric to create rifts between the historic North and the South, between the East and the West – dividing rifts that to a certain extent may turn out to be lasting and destroy Europe and its states from within. Modern Europe, which realizes the motto unity through diversity, constantly stands before the dilemma of satisfying different visions, ideas as well as religious and ethical heritages."

2012

Chrześcijańskie oczekiwania wobec kształtu Europy

Dwanaście lat organizacji konferencji na temat relacji między Kościołem katolickim i jego nauczaniem a Unią Europejską i procesami politycznymi zachodzącymi w Europie obchodziliśmy pod hasłem wzywającym do formułowania „Chrześcijańskich oczekiwań wobec kształtu Europy". Hierarchowie, parlamentarzyści europejscy, przedstawiciele rządu i Sejmu RP, a także eksperci z europejskich i polskich think-tanków debatowali 13 i 14 września w malowniczym Centrum konferencyjnym „Dwór w Tomaszowicach" nad tym, co nurtuje większość Europejczyków zaniepokojonych kryzysem, który się rozszerza w UE.

Podobnie jak w ubiegłych latach konferencję otwarł metropolita krakowski kard. Stanisław Dziwisz, który w inauguracyjnym wystąpieniu wezwał unijny establishment do postawienia na właściwym miejscu kwestii najistotniejszych dla przetrwania projektu europejskiego, jako projektu obywatelskiego, służącego wolności i podmiotowości człowieka, jako uczestnika życia politycznego: „W odniesieniu do uzasadnionej i koniecznej jedności ekonomiczno-politycznej Europy i wobec znaków nadziei, takich jak uznanie prawa do godnego życia, wyrażamy życzenie, aby w duchu twórczej wierności tradycji humanistycznej i chrześcijańskiej naszego kontynentu został zagwarantowany prymat wartości etycznych i duchowych".

Christian expectations regarding the shape of Europe

This year we celebrated twelve years of organising a conference on the relationship between the Catholic Church and its teachings and the European Union and the political processes taking place in Europe, under a slogan calling for the formulation of "Christian expectations regarding the shape of Europe". Hierarchs, European parliamentarians, representatives of the Polish government and Sejm, as well as experts from European and Polish think tanks debated on 13 and 14 September in the picturesque Tomaszowice Manor conference centre over what bothers most Europeans who are concerned about the crisis that is spreading throughout the EU.

As in previous years, the conference was opened by the Archbishop of Krakow, Cardinal Stanislaw Dziwisz, who in his inaugural speech called on the EU establishment to give proper attention to the most important issues for the survival of the European project as a civil project serving freedom and the subjectivity of man as a participant in political life: "With regard to the reasonable and necessary economic and political unity of Europe and with regard to signs of hope, such as the recognition of the right to a decent life, we are expressing the wish that the spirit of creative fidelity to humanist and Christian tradition on our continent ensures the primacy of ethical and spiritual values."

Kard. Kazimierz Nycz

„Zrąb tożsamości europejskiej jest zbudowany na chrześcijaństwie, a obecny brak jedności, powstające nowe mury, idące przez ludzkie serca, nowe egoizmy, biorą się z utraty tej chrześcijańskiej samoświadomości. Nie mogą więc narastające problemy, konsumpcja, sekularyzacja, relatywizm, zniechęcać do dawania świadectwa w kulturze, która – niestety – gubi rozumienie odkupienia przez Krzyż."

Występujący po metropolicie Władysław Bartoszewski, nestor polskiej polityki i wielokrotny uczestnik poprzednich debat w Krakowie, w wykładzie nakreślającym ramy tematyczne tegorocznego spotkania, wiele mówił o ojcach założycielach Unii, zaliczając do ich tradycyjnego grona także Jana Pawła II.

Bardzo ciekawe wystąpienia i wypowiedzi podczas poszczególnych sesji należały do Rocco Buttiglione (wiceprezydenta Parlamentu Włoch), Krzysztofa Zanussiego (wybitnego reżysera), Klausa Otto Skibowskiego (byłego doradcy Konrada Adenauera) i Jarosława Gowina (ministra sprawiedliwości). Najbardziej zdecydowanie i wprost przemawiali natomiast abp Jean-Claude Hollerich z Luksemburga, którego zdaniem „eutanazja, aborcja, rozpad struktur rodzinnych wspierające egoizm jednostki" są szerzone za przyzwoleniem tych, którzy projektują prawa, a „wielu chrześcijan w Europie nie czuje się traktowanych serio", oraz Zbigniew Nossowski (redaktor naczelny „Więzi"), który z kolei zwrócił uwagę zarówno na abdykację Europy z pozycji lidera demokratyzacji współczesnych procesów politycznych, ale także na faktyczne „zdradzenie" chrześcijaństwa przez budowniczych dzisiejszej postaci UE.

Tym razem w konferencji nie wzięły udziału ani gwiazdy europejskiej sceny politycznej, ani przywódcy państw członkowskich. Nie przeszkodziło to w osiągnięciu dobrego poziomu merytorycznego poruszanych kwestii, a zdaniem wielu uczestników konferencji nawet pomogło. W istocie, organizatorzy sięgnęli w tym roku po tematykę bardzo ambitną i wymagającą od prelegentów i osób zaproszonych do dyskusji panelowych fachowej wiedzy w poszczególnych obszarach zagadnień europejskich.

Speaking after the metropolitan, Wladyslaw Bartoszewski, the doyen of Polish politics and participant of many previous debates in Krakow, in his lecture outlining the thematic framework of this year's meeting, spoke extensively about the founding fathers of the Union and included Pope John Paul II in this traditional circle.

Very interesting speeches and statements were given during each session by Rocco Buttiglione (Italian Parliament vice president), Krzysztof Zanussi (famous director), Klaus Otto Skibowski (former advisor to Konrad Adenauer) and Jaroslaw Gowin (Minister of Justice). However, the ones who spoke most firmly and "straightforward" were: the Archbishop Jean-Claude Hollerich of Luxembourg, who believes that "euthanasia, abortion and the breakdown of family structures, which support the selfishness of individuals" are spread with the consent of those who design laws, and "many Christians in Europe do not feel like they are being treated seriously", and Zbigniew Nossowski (editor-in-chief of Wiezi), who in turn drew attention to both the European abdication from a position of leadership in the democratisation of contemporary political processes, as well as the actual "betrayal" of Christianity by the builders of today's EU.

This time, neither the stars of the European political scene, nor the leaders of the Member States took part in the conference. This did not prevent us from setting the bar high in discussions of substantive issues, and, according to many participants, this was even helpful. In fact, this year the organisers chose a subject that was very ambitious and demanding of the speakers and persons invited to panel discussions and required expertise in particular areas of European issues.

Cardinal. Kazimierz Nycz

"The foundations of European identity are built on Christianity, and the current lack of unity, the new barriers created, which reach the human heart, the new egoism, stem from the loss of this Christian consciousness. Thus, the growing problems – consumption, secularism, relativism – cannot discourage testimony in a culture that, unfortunately, is losing its understanding of redemption through the cross."

2013

Rodzina we współczesnej Europie

Trzynasta edycja Międzynarodowej Konferencji z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" odbyła się pod hasłem „Rodzina we współczesnej Europie". Honorowym gościem wydarzenia w dniu otwarcia, czyli 13 września 2013 r., był – już po raz kolejny – Prezydent Bronisław Komorowski, któremu bardzo bliska jest tematyka związana z rodziną i jej cywilizacyjną rolą. W ciągu dwóch dni konferencji debaty poświęcone były przede wszystkim zagadnieniom związanym ze znaczeniem rodziny dla rozwoju człowieka i ładu społecznego. Tego dotyczyła zwłaszcza pierwsza sesja spotkania, podczas której przedstawiciele Kościołów chrześcijańskich wyłożyli teologiczne i społeczne koncepcje rodziny obecne w tradycji prawosławnej, katolickiej i protestanckiej.

Podczas debat i spotkań warsztatowych wiele miejsca poświęciliśmy również procesom ideologizacji życia w społeczeństwie postmodernistycznym i związanym z tym zagrożeniom na jakie narażona jest istota rodziny chrześcijańskiej. Nasi goście mogli wysłuchać szeregu wystąpień i komentarzy do współczesnych procesów politycznych, w których rodzina bywa traktowana instrumentalnie przez rozmaite lobby związane z „modnymi" dziś w Europie teoriami, takimi jak feminizm czy gender studies. Tematyka ta spotkała się z najżywszym zainteresowaniem słuchaczy. Zgromadziła bowiem znaczących specjalistów analizujących zjawiska z róż-

Family in Contemporary Europe

The thirteenth edition of the International Conference series on "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration" took place under the motto "A Family in Contemporary Europe". The guest of honour at the opening event, on 13 September, 2013, was – once again – President Bronislaw Komorowski, who is very interested in issues related to family and its civilising role. During the two-day conference, discussions focused mainly on issues related to the importance of the family for human development and social order. This was a particular concern during the first session of the event, during which representatives of the Christian Churches expounded theological and social concepts present in the Orthodox, Catholic and Protestant family tradition.

During debates and workshops a great deal of space was also devoted to the processes of the ideologisation of life in a post-modern society and the associated threat against the very essence of a Christian family. Our guests had a chance to listen to a number of presentations and comments regarding contemporary political processes, in which the family is sometimes treated instrumentally by various lobbies related to theories that are now "trendy" in Europe, such as feminism or gender studies. This topic raised the liveliest interest from the audience, as it brought together major experts who analysed the phenomenon from differ-

nych pozycji kulturowych: prof. Marguerite Peeters, prof. Ingę Iwasiów, abp Henryka Hosera, Gyorga Holvenyi'ego czy Rię Oomen-Ruijten. Paneliści spierali się głównie o naturę współczesnego feminizmu i genderyzmu, które dla jednych mają charakter nauk, a dla innych są zjawiskami o cechach ideologii. Co do tego nie było zgody, poza jednym punktem. Obie strony debaty uznały, że gender jest jedną z aktualnych kategorii analitycznych, czyli swego rodzaju „pryzmatem", przez który interpretuje się dziś wiele zjawisk społecznych, i obyczajowych, oraz procesy psychologiczne, a nawet literaturę współczesną i klasyczną.

W dyskursie, prowadzonym w pięknej scenerii południowej części Jury Krakowsko-Częstochowskiej, nie zabrakło także miejsca na ocenę działań instytucji Unii Europejskiej i analizę kierunków polityki europejskiej, której przedmiotem jest rodzina. W tym obszarze wypowiadali się przede wszystkim eksperci z think-tanków oraz europosłowie. Główna linia rozbieżności między dyskutującymi w tej sesji dotyczyła odpowiedzi na następujące pytanie: Czy i w jakim zakresie instytucje europejskie wywierają presję na politykę i rozwiązania prawne dotyczące rodziny w państwach członkowskich UE? Warto podkreślić, że wyraźnie różne zdanie na ten temat mieli nawet ci europosłowie, którzy należą do tej samej – chrześcijańsko-demokratycznej – rodziny partyjnej w parlamencie Europejskim.

Konferencji towarzyszyły – jak zawsze – także wydarzenia kulturalne oraz „program" religijny. Do tradycji krakowskich spotkań należy uroczysta Eucharystia, którą organizujemy pierwszego dnia po sesjach panelowych. Organizatorzy starają się aby co roku odprawić ją w innym, symbolicznym dla Krakowa i historii Polski, miejscu. W tym roku Msza św., której przewodniczył patron całego przedsięwzięcia, kard. Stanisław Dziwisz, a homilię wygłosił abp Wiktor Skworc z Katowic, odbyła się w Kościele Paulinów „na Skałce" – w miejscu, gdzie został zamordowany późniejszy patron Polski i miasta Krakowa, bp Stanisław ze Szczepanowa. Natomiast wieczorem wszyscy uczestnicy spotkania byli zaproszeni na bankiet do Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej „Manggha". Tam, w nieco już luźniejszej atmosferze, prowadzono dalsze kuluarowe debaty związane z aktualną problematyką polityczną i kulturową w Europie.

Biskup Tadeusz Szurman

„Małżeństwo jest darowaną przez Boga możliwością życia mężczyzny i kobiety, zobowiązanych do wspólnego życia we wzajemnej miłości, odpowiedzialności, dzieleniu brzemion, zaufaniu, modlitwie, doskonaleniu się."

„Ambona nie może być miejscem karcenia wypaczonego życia rodzinnego, choć nie może unikać ukazywania jego dysfunkcji."

ent cultural positions: prof. Marguerite Peeters, prof. Inga Iwasiow, Archbishop Henryk Hoser, Gyorgi Holvenyi and Ria Oomen-Ruijten. The panellists argued mainly about the nature of contemporary feminism and genderism, which are scientific by nature for some, while for others they are phenomena with features of ideology. There was no consensus about this with one exception. Both sides of the debates acknowledged that gender is one of the current analytical theories that is a certain kind of "prism" through which many of today's social and moral phenomena, and psychological processes as well as modern and classical literature, are interpreted.

During the discourse, conducted among the beautiful scenery of southern Jura Krakowsko-Częstochowska, there was also room for evaluating the activities of EU institutions and an analysis of trends in EU policies, the subject of which is the family. In this area, experts predominately from think tanks and MEPs spoke. The main line of discrepancies between the debaters in this session concerned the answer to the following question: Whether and to what extent are EU institutions putting pressure on policy and legal solutions for families in EU Member States? It is worth noting that distinctly different views on this subject existed even between those MEPs who belong to the same (Christian-Democratic) party group in the European Parliament.

The conference was accompanied – as always – by cultural events and a religious "program". One of this Krakow event's traditions is a solemn Eucharist on the first day after the panel sessions. Every year, the organisers strive to perform it in a different place that is symbolic for Krakow and Polish history. This year the Holy Mass, led by the patron of this entire undertaking, Card. Stanisław Dziwisz, with a homily by Archbishop Wiktor Skworc of Katowice, was held in the Paulinian Church "na Skalce"(on the little cliff) – a place where the future patron of Poland and the city of Krakow, Bishop Stanislaw of Szczepanów, was murdered. In the evening all of the participants in the conference were invited to a banquet at the Manggha Centre for Japanese Art and Technology.There, in a somewhat more relaxed atmosphere, people engaged in further debates about the political and cultural problems facing Europe today.

Bishop Tadeusz Szurman

"Marriage is an opportunity granted to a man and a woman by God, sworn to live together in mutual love, responsibility, shared burdens, trust, prayer and self-improvement."

"The podium cannot be a place to reproach distorted family life, but we cannot avoid pointing to its dysfunction."

2014

Co nas łączy, co nas dzieli w Europie?

XIV edycja Międzynarodowej Konferencji z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" odbyła się 26 i 27 września 2014 roku. Miejscem spotkania, w którym uczestniczyło udział około 350 słuchaczy i 28 panelistów oraz sprawozdawców tematycznych, było – jak zwykle – krakowskie Centrum Konferencyjne „Dwór w Tomaszowicach". Podczas spotkania zebrani mogli wziąć udział w trzech sesjach tematycznych (wprowadzającej, sprawozdawczej i specjalistycznej – poświęconej konieczności korekty polityki Zachodu w kontekście nowych typów zagrożeń bezpieczeństwa) oraz wybrać jedne z trojga warsztatów roboczych.

Tegoroczna konferencja odbywała się pod hasłem „Co nas łączy, co nas dzieli w Europie?". Jego wybór podyktowany był tym, że organizatorzy tego cyklu debat, zauważają, iż – mimo oficjalnego kursu w unijnej polityce integracyjnej – stale zauważalne są, a w niektórych obszarach pogłębiają się różnice w zdolnościach do przełamywania i opanowywania negatywnych zjawisk społecznych i gospodarczych w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Uczestnicy zostali skonfrontowani z twardymi faktami i danymi dotyczącymi następujących procesów:

– migracji, a zwłaszcza związanych z nią presji na całym obszarze UE wynikających z nasilenia się uchodźstwa i jego następstw,

What unites and divides us in Europe?

The 14th edition of the International Conference on the "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration" took place on December 26 and 27, 2014. As usual, the meeting, attended by approximately 350 audience members and 28 panelists as well as topic specific experts, took place in Krakow at the "Dwor w Tomaszowicach" Conference Center. During the conference, participants had the opportunity to attend three topic specific sessions (introductions, reports and a special session devoted to the need to reassess Western politics in the context of new security threats) and select one of three workshops to attend.

This year's conference addressed the question "What divides and unites us in Europe?" This choice of topic was determined by the conference series organizers' observation that despite the official course set by European integrative politics, differences in ability to overcome and control negative social and economic trends in individual European Union Member States continue to exist and in certain areas they are becoming more pronounced. Participants were confronted with hard facts and data regarding ongoing processes:

– migration and especially the resulting pressure on the entire EU region due to increased displacement and its consequences,

– zachowania społecznego kształtu gospodarki rynkowej, co napotyka na szereg trudności w kryzysie ekonomicznym i zaistniałej recesji, z której Europa wciąż nie jest w stanie w pełni wyjść,
– perspektyw dla młodych Europejczyków, których pokolenie cierpi z powodu zagrożeń bytowych, egzystencjalnych i drastycznego obniżenia się szans na rynku pracy.

Obrady zgromadziły większe niż dotychczas grono zainteresowanych. Organizatorzy bowiem zatroszczyli się o nad wyraz profesjonalny zespół prelegentów i panelistów. Dużym zainteresowaniem cieszyły się wykłady wprowadzające. Do ich wygłoszenia zaproszono arcybiskupa Agrygentu Francesco Montenegro, który zajmował się afrykańskimi uchodźcami na Lampeduzie, podsekretarza w Papieskiej Komisji Iustitia et Pax Flaminię Giovanelli, zajmującą się kwestiami sprawiedliwości ekonomicznej oraz dr Cezarego Kościelniaka z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, który specjalizuje się w polityce edukacyjnej i problemach indywidualnych perspektyw życiowych. Szczególnie wielu słuchaczy zgromadziły wystąpienia ks. Ziada Hilala SI z Jesuit's Refugeers Centre w Homs na temat klęski humanitarnej w Syrii, oraz prof. Adama D. Rotfelda o nieprzystawaniu struktury instytucjonalnej NATO i UE do skutecznego reagowania na obecne zagrożenia dla bezpieczeństwa w Europie i na całym obszarze zachodniej cywilizacji.

Tematyka tej konferencji wpisała się wyjątkowo trafnie w aktualne problemy UE, Kościoła i wspólnoty międzynarodowej.

Arcybiskup Francesco Montenegro

„Musimy sobie uświadomić, że nie ma już jednej kultury – naszej – i że Zachód nie jest filarem cywilizacji. Istnieje wiele kultur, każda ze swoimi cechami, historią, godnością. Trzeba je przyjąć i zmierzyć się z nimi. (…)

Integracja oznacza zdolność do zarządzania nowym: jest to proces powolny, męczący, niewygodny, wymagający, kosztowny, jednak możliwy".

– maintaining the social mold of a market economy, which faces a series of challenges in the economic crisis and the current recession from which Europe still has not fully recovered,
– perspectives for young Europeans whose generation suffers from threats to existence, an existential crisis and a dramatically limited opportunity to join the workforce.

The deliberations attracted more interest than ever before. The organizers took care to gather an exceptionally professional group of speakers and panelists. Introductory remarks had high attendance. These were delivered by the Archbishop of Agrigento Francesco Montenegro, who was responsible for African refugees in Lampedusa, the Undersecretary in the Papal Commission Lustitia et Pax Flaminia Giovaneli, who is responsible for matters of economic justice as well as Dr. Cezary Koscielniak from the Adam Mickiewicz University in Poznan, who specializes in educational politics and matters of individual life perspectives. In particular, a large number of attendees gathered to hear remarks by Fr. Syed Hilal S.J. from the Jesuits' Refugees Centre in Homs on the humanitarian crisis in Syria as well as Prof. Adam D. Rotfeld about the inadequacy of NATO and EU institutional structures to effectively respond to current security threats in Europe and in the entire region of Western civilization.

The theme of this conference was exceptionally relevant to current problems in the EU, the Church and international community.

Archbishop Francesco Montenegro

"We have to realize that there is no one culture – ours – and that the West is not a pillar of civilization. There are many cultures, each one with its own features, history and dignity. You have to accept them and deal with them. (...)

Integration means the ability to manage the new: the process is slow, tiresome, tedious, demanding, expensive, yet possible."

2015

Godność – Wolność – Prawa człowieka

XV Międzynarodowa Konferencja z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" odbyła się pod hasłem „Godność – Wolność – Prawa człowieka". Tworząc koncepcję tematyczną tego cyklu organizatorzy wkładają wysiłek przede wszystkim we właściwe odczytanie swoistych znaków czasu, jakimi są wydarzenia polityczne i społeczne mające miejsce w Europie i w jej sąsiedztwie. Staramy się, aby nasze obrady stanowiły próbę odpowiedzi na pytania rodzące się w wyniku procesów zachodzących w delikatnej strukturze zachodniej cywilizacji. Temu podporządkowany był również tegoroczny temat. A najczęstszymi obszarami dyskusji stały się z oczywistych powodów: migracje i demografia, zagrożenie terroryzmem i innymi formami przemocy politycznej, potrzeba zachowania tożsamości i tradycji kulturowych, z których pokojowego współistnienia Europa dotąd słynęła, poszanowanie dla form ludzkiej egzystencji na każdym etapie, oraz nielojalność wielkiego biznesu niemieckiego, francuskiego, holenderskiego i brytyjskiego względem deklaratywnej polityki tych państw i budowania przez UE strategii solidarnej polityki energetycznej wobec państw stosujących „straszak gazowy".

XV edycja konferencji z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" odbyła się 25 i 26 września 2015 roku. W spotkaniu uczestniczyło około 250 osób. Wysłuchaliśmy 35 wystąpień oraz wypowiedzi eksperckich. Wśród nich znalazła się również przemowa przewodniczącego Komisji Europejskiej Jean-

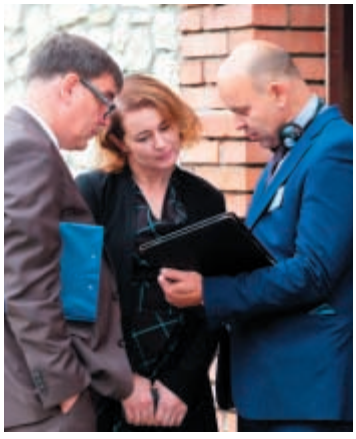

Dignity – Freedom – Human Rights

The 15th International Conference from the series of meetings titled "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration" was held under the slogan "Dignity – Freedom – Human Rights". While creating the thematic concept of this cycle of debates, the organizers put a lot of effort into correctly recognising the particular signs of the times that are the political and social events in Europe and its neighbourhood. In our discussions we always try to answer questions that are the result of processes occurring in the fragile structure of Western civilisation. This was also the topic of this year's meeting. The most discussed problems were, for obvious reasons: migration and demography, terrorist threats and other forms of political violence, the need to maintain the identities and cultural traditions that have peacefully coexisted in Europe so far, respect for all forms of human existence, as well as the disloyalty of big German, French, Dutch and British businesses towards the declarative policies of these countries and building a fair energy policy by the EU towards countries that use this policy as a deterrent.

The 15th edition of the conference from the series of debates "The Role of the Catholic Church in the European Integration Process" was held on 25 and 26 September 2015. About 250 people participated in this event. We listened to 35 addresses and speeches by experts, including an address by President of the European Commission Jean-Claude Juncker, which was broadcast on a large screen.

dr Jacek Saryusz-Wolski

„Czy można praktykować solidarność, jeśli się tę solidarność, wzajemne noszenie brzemion, dzieli na części, jeżeli jest to solidarność wybiórcza? Solidarność jest niepodzielna, musi być całościowa. W przeciwnym razie jej nie ma w ogóle".

Claude'a Junckera, która została odtworzona na telebimie.
Miejscem naszych debat było jak zwykle krakowskie Centrum Konferencyjne Dwór w Tomaszowicach. Podczas spotkania zebrani mogli wziąć udział w trzech sesjach tematycznych, poświęconych następującym zagadnieniom:
– Godność: wartość egzystencjalna, personalna czy kategoria prawna.
– Wolność: granice wolności czy wolność bez granic.
– Prawa człowieka: źródła i zakres w ujęciu chrześcijańskim i Unii Europejskiej.

Finałem spotkania była specjalna sesja panelowa poświęcona problemom Unii Europejskiej, a zwłaszcza jej wiodących ośrodków rządowych, ze sprostaniem wyzwaniom wynikających z regionalnych i globalnych konfliktów zbrojnych, zwłaszcza na Bliskim Wschodzie. Wiele miejsca w jej trakcie zajęło zagadnienie fundamentalnym deficytom solidarności między państwami Europy w związku z brakiem respektowania założeń dla wspólnej unijnej polityki energetycznej, dywersyfikacji źródeł i kierunków pozyskiwania surowców oraz strategii wobec agresywnych poczynań Rosji na wschodniej flance UE i NATO. Sesja zatytułowana „Europa – Global Player. Aktualne międzynarodowe problemy polityczne wymagające zaangażowania UE" wzbudziła najwięcej uzasadnionych emocji wśród słuchaczy z różnych stron naszego kontynentu, a kwestia przezwyciężenia deficytu solidarności uznana została za kluczowy problem, z którym wszystkie państwa UE będą musiały zmierzyć się w najbliższej przyszłości.

The debate took place, as usual, at the Conference Centre in Tomaszowice Manor in Krakow. During our meeting all attendees could participate in three thematic sessions concerning the following problems:

– Dignity: existential, personal value or legal category?
– Freedom: limits of freedom or freedom without limits
– Human rights: sources and scope in the Christian interpretation and in the European Union

The final point of the meeting was a special panel session devoted to the problems of the European Union, in particular of its main government agencies, along with addressing the challenges resulting from regional and global military conflicts, especially in the Middle East. The problem that was widely discussed during the panel session was the substantial deficit of solidarity among the European countries connected with a lack of respect for the terms of the common energy policy of the EU, the diversification of sources and directions of acquiring resources as well as the strategy towards the aggressive actions of Russia at the eastern border of the EU and NATO. The session entitled "Global Player – Europe. Contemporary urgent political or international issues that demand EU involvement" aroused many justified emotions among the attendees from different parts of our continent, and the matter of overcoming the solidarity deficit has been recognized as the key problem which all countries of the EU shall face in the nearest future.

Dr Jacek Saryusz-Wolski

"But can you practice
solidarity, if this solidarity,
wearing mutual burdens,
is divided into parts,
if this is a selective solidarity?
Solidarity is indivisible;
it must be comprehensive.
Otherwise, it does
not exist at all".

2016

Solidarność europejska

21 i 22 września 2016 roku w ramach kolejnej Międzynarodowej Konferencji z cyklu „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej" przeprowadzono szereg wykładów i obrad poświęconych różnym aspektom solidarności. XVI Konferencja ze wspomnianego cyklu odbyła się pod znamiennym tytułem „Solidarność Europejska". W konferencji uczestniczyło około 250 słuchaczy. Wystąpiło 26 ekspertów i 7 profesjonalnych moderatorów.

Idea solidarności stanęła u podwalin integracji europejskiej a zasada solidarności stanowi jedną z fundamentalnych w Unii Europejskiej i obecna jest we wszystkich znaczących dokumentach, które konstytuują aktualną konstrukcję europejską. Z tegorocznym tematem zmierzyliśmy się podczas warsztatów poprzedzonych kilkoma wykładami przygotowanymi przez doświadczonych intelektualistów. O wprowadzenie do tematyki poproszeni zostali: dr Hans-Gert Poettering (Fundacja im. K. Adenauera), abp dr Silvano Tomasi (Papieska Komisja Iustitia et Pax) i prof. Jerzy Buzek (poseł do PE). Naszą dyskusję zawęziliśmy jednak tylko do trzech obszarów problemowych:

– SOLIDARNOŚĆ EUROPEJSKA w polityce bezpieczeństwa.
– SOLIDARNOŚĆ EUROPEJSKA wobec problemu migrantów i azylantów.
– SOLIDARNOŚĆ EUROPEJSKA w polityce energetycznej i klimatycznej.

European Solidarity

On 21 and 22 September 2016, as part of the next International Conference from the series of meetings titled "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration", a number of lectures and discussions devoted to different aspects of solidarity were conducted. The 16th conference from the above mentioned cycle of meetings was held under the meaningful title: "European Solidarity". This year, about 290 participants observed the presentations of 26 experts and seven professional moderators.

The idea of solidarity became the foundation of European integration and the rule of solidarity is one of the most essential values in the European Union, since it is present in every vital document that constitutes the current European structure. This year's topic was discussed during special workshops, preceded by introductory speeches prepared by experienced intellectuals, namely Dr Hans-Gert Pöttering (Konrad Adenauer Foundation), Abp Dr Silvano Tomasi (Pontifical Council Iustitia et Pax) and Prof. Jerzy Buzek (Member of EP). Our debate was narrowed to three main problem areas:

– EUROPEAN SOLIDARITY – regarding security policy.
– EUROPEAN SOLIDARITY – towards the challenges of migration.
– EUROPEAN SOLIDARITY – regarding energy and climatic policy.

Szczególnym punktem tegorocznego spotkania w Krakowie była specjalistyczna sesja panelowa poświęcona problemom relacji ukraińsko-rosyjskich i konfliktowi zbrojnemu u granic UE, a zwłaszcza temu, jak różne wspólnoty religijne i kościoły tam obecne, starają się realizować zasadę solidarności w skomplikowanej sytuacji politycznej i wyznaniowej towarzyszącej obecnym przemianom na Ukrainie. Na sesji specjalnej, zatytułowanej „SOLIDARNOŚĆ – między Kościołami i wspólnotami religijnymi" organizatorom udało się zgromadzić wysokich przedstawicieli wszystkich głównych kościołów funkcjonujących na Ukrainie, co zostało odnotowane przez komentatorów jako wydarzenie wyjątkowe w kontekście konfliktu u naszych wschodnich sąsiadów, który ma nie tylko tło polityczne, etniczne i militarne, ale również religijne.

The particular keynote of this year's meeting in Krakow was the specialist panel session dedicated to the problems of Ukrainian and Russian relations as well as the military conflict at the EU's border, especially how different religious communities and churches that are present there try to exercise the rule of solidarity in the complicated political and religious situation connected with the current changes in Ukraine. During this special session entitled "SOLIDARITY among churches and religious communities", the organizers managed to assemble the high representatives of all the main churches functioning in Ukraine, which was noted by the commentators as a remarkable event regarding the conflict in our eastern neighbourhood that has not only a political, ethnic, or military, but also religious, background.

2017

Dokąd zmierza Europa?

W 2017 roku krakowskie debaty zostały poświęcone problematyce przywództwa, tożsamości i przyszłych dróg wyjścia z kryzysów, jakie nękają stary kontynent. Ich struktura zawierała merytoryczne wstępy pierwszoplanowych polityków i ekspertów z różnych dziedzin, po nich przeprowadzono debaty panelowe i dyskusje ze słuchaczami. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego Antonio Tajani – niestety tylko za pomocą połączenia video – wprowadził do tematyki wydarzenia krótkim wykładem pt. „Dokąd zmierza Europa?", gdyż taki temat został uznany przez nas za najbardziej adekwatny do stanu zamieszania i braku konceptu, panującego w ostatnich latach w Unii Europejskiej.

Drugiego dnia konferencji zaprosiliśmy do udziału w specjalnej debacie politycznej, której temat „Jedność – konsekwencje BREXITU" wzbudził wiele emocji. Zaproszeni paneliści wykazali jednak przede wszystkim – i to było największą wartością panelu – wyjątkową orientację i najwyższy poziom merytoryczny, charakteryzujący ekspertów, którzy zajmują się zagadnieniem na co dzień, czy to w Europejskim Trybunale Sprawiedliwości w Luksemburgu (np. prof. Maciej Szpunar), czy to w najbardziej znanych zespołach analizujących sytuację polityczną, społeczną i ekonomiczną w Europie (np. Agnieszka Gostyńska-Jakubowska z Centre for European Reform). Ten specjalny panel wzbudził szerokie zainteresowanie, zwłasz-

Where is Europe heading towards?

In 2017, the Krakow debates were devoted to the issues of leadership, identity and future ways out of the crises plaguing the old continent. They contained substantive speeches by prominent politicians and experts from various fields, followed by panel debates and discussions with attendees. The President of the European Parliament, Antonio Tajani – unfortunately only via a video connection – introduced us to the theme of the event with a brief lecture entitled "Where is Europe heading towards?" as we had decided that this topic was the most apt in relation to the state of confusion and lack of a concept that has prevailed in recent years in the European Union.

On the second day of the conference, we invited attendees to participate in a special political debate, whose theme "Unity – the consequences of BREXIT" aroused many emotions. However, the invited panellists demonstrated above all – and this was the greatest value of the panel – exceptional knowledge and the highest substantive level, as is characteristic of experts who deal with the issue on a daily basis, be it at the European Court of Justice in Luxembourg (e.g. Prof. Maciej Szpunar), or in the best-known teams analyzing the political, social and economic situation in Europe (e.g. Agnieszka Gostyńska-Jakubowska from the Center for European Reform). This special panel aroused wide interest, especially

cza młodszego pokolenia, gdyż wybrana problematyka okazała się niezwykle aktualna i nośna intelektualnie, a przewidywane konsekwencje brzemienne nie tylko dla Brytyjczyków i „Brukseli", ale dla wszystkich państw Europy.

Cykl debat, które miały swój dwudniowy przebieg 27 i 28 października 2017 roku, pod kilkoma względami stworzyły nowy charakter spotkania. Zakres tematyczny dotyczył oczywiście zagadnień stricte unijnych i relacji pomiędzy systemem wartości europejskich a polityką. Jednocześnie jednak postanowiliśmy skorzystać z nowych rozwiązań organizacyjnych i otworzyć się bardziej na młodsze środowiska potencjalnych uczestników sesji. W tym roku zaprezentowaliśmy „eksperymentalnie" nową lokalizację wydarzenia – w samym centrum Królewskiego Miasta Krakowa, na Rynku Głównym w Międzynarodowym Centrum Kultury. Postaraliśmy się też, aby do grona naszych tradycyjnych słuchaczy, którzy od lat śledzą krakowskie debaty dołączyli liczniej młodsi pracownicy naukowi, studenci i osoby aktywne w organizacjach pozarządowych ukierunkowanych na popularyzację integracji europejskiej zarówno w Polsce jak i za granicą, zwłaszcza w Europie Środkowej i Wschodniej.

from the younger generation, because the selected issue turned out to be extremely timely and intellectually stimulating, and the anticipated consequences fraught, not only for the British and "Brussels", but for all European countries.

The series of debates, which took place over two days, on October 27 and 28, 2017, gave the event a new character in several respects. The thematic scope of course dealt with strictly EU issues and relationships between the system of European values and politics. At the same time, however, we decided to apply new organizational solutions and open ourselves more to younger circles of potential session participants. This year, we "experimentally" used a new location for the event, the International Cultural Centre, which lies at the very heart of the Royal City of Krakow, on the Main Market Square. Also, in addition to the group of our traditional attendees, who have been following the Krakow debates for years, we made an effort to include younger researchers, students and people active in non-governmental organizations aimed at popularizing European integration both in Poland and abroad, especially in Central and Eastern Europe.

Organizatorzy i współorganizatorzy

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie wywodzi się ze struktur najstarszej polskiej uczelni – Uniwersytetu Jagiellońskiego (wcześniej *Studium Generale*), w którym od 1397 r. funkcjonował Wydział Teologiczny. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Wydział stanowił centrum myśli teologicznej. W 1954 komunistyczny rząd polski usunął Wydział Teologiczny z Uniwersytetu Jagiellońskiego, ale Wydział nie zaprzestał swojej działalności. Przełomowym wydarzeniem w dziejach Wydziału było wydanie przez Ojca Świętego Jana Pawła II 8 grudnia 1981 r., motu proprio *Beata Hedvigis*, na mocy którego ustanowiona została Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, składająca się z trzech wydziałów: teologii, filozofii i historii Kościoła. 19 czerwca 2009 r. papież Benedykt XVI podniósł Akademię do rangi Uniwersytetu. Dziś Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie prowadzi swoje badania naukowe i zajęcia dydaktyczne na sześciu wydziałach: Teologicznym, Filozoficznym, Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Nauk Społecznych, Prawa Kanonicznego oraz Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie i liczy ponad 3000 studentów oraz około 330 pracowników.

Grupa EPL

Grupa EPL czyli Frakcja Europejskiej Partii Ludowej, stanowi największą grupę polityczną w obecnym Parlamencie Europejskim. Założona w czerwcu 1953 r. pod nazwą Grupa Chrześcijańskich Demokratów, jeszcze w początkach działalności Wspólnego Zgromadzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, odgrywała dużą rolę na każdym etapie rozwoju Unii Europejskiej, od jej zalążka aż po aktualną dyskusję nad przyszłą konstytucją dla Europy. Grupa zrzesza chrześcijańskich demokratów i inne ugrupowania polityczne centrum i centroprawicy z 28 krajów członkowskich Unii Europejskiej. Partie wchodzące w skład grupy EPL oraz jej członkowie stowarzyszeni wspólnie dążą do przezwyciężenia prymatu lewicy w państwach członkowskich oraz do stworzenia bardziej konkurencyjnej i demokratycznej Europy, bliższej jej obywatelom. Przewodniczącym Grupy jest Manfred Weber.

COMECE – Commissio Episcopatuum Communitatis Europaeae

Komisja Konferencji Biskupów Unii Europejskiej składa się z delegowanych biskupów, przedstawicieli 26 konferencji episkopatów krajów Unii Europejskiej. Stały sekretariat Komisji znajduje się w Brukseli. COMECE powstała 3 marca 1980 roku. Jej poprzedniczką w latach 1976-1980 była Europejska Katolicka Agencja Informacji Duszpasterskiej (SIPECA). Utworzenie świeckiej organizacji współpracy między konferencjami biskupów a Wspólnotami Europejskimi było przedmiotem wielu spotkań i rozmów. Dyskusje te doprowadziły w roku 1979, krótko przed pierwszymi bezpośrednimi wyborami do Parlamentu Europejskiego, do ustanowienia COMECE. Działalność COMECE finansowana jest przez Radę Konferencji Episkopatów Europy (CCEE).

Zdania i cele COMECE to: monitorowanie i analiza procesów politycznych w Unii Europejskiej, rozwijanie świadomości wewnątrz wspólnoty Kościoła na temat prawodawstwa, rozwoju i polityki Unii Europejskiej, umożliwianie bieżącego dialogu z instytucjami UE (Komisją Europejską, Radą Unii Europejskiej, Parlamentem Europejskim) m.in. poprzez organizację spotkań, seminariów, konferencji i udział w konsultacjach prowadzonych przez Komisje Europejską, budzenie refleksji o wyzwaniach zjednoczonej Europy na gruncie Katolickiej Nauki Społecznej, pomoc Kościołowi na Wschodzie, zwłaszcza w perspektywie integracji wschodniej części Europy.

Fundacja Konrada Adenauera

Związana jest od wielu lat z niemiecką Unią Chrześcijańsko-Demokratyczną (CDU). Obecna w 130 krajach, wspiera w nich ugrupowania odwołujące się do wartości chrześcijańskich w życiu społecznym i politycznym. W Polsce otworzyła biuro w 1989 r. Było to pierwsze biuro Fundacji w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Fundacja Adenauera oferuje zdobyte w ciągu dziesięcioleci działalności *know-how*, korzystając z niemieckich doświadczeń zajmuje się głównie propagowaniem nowoczesnych metod naprawiania gospodarki i systemu prawnego. Organizuje konferencje, sympozja, szkolenia oraz regularne spotkania elit politycznych i gospodarczych. Biura Fundacji pomagają także instytucjom naukowym.

Fundacja im. Roberta Schumana w Luksemburgu

Działa od 1989 r. Krótko przed upadkiem muru berlińskiego założyli ją chadeccy politycy UE. Jest niezależną fundacją wspierającą współpracę chrześcijańskich demokratów, przybliża młodym politykom instytucje i zasady integracji europejskiej. Kształci polityków, uczy uczestnictwa w społeczeństwie obywatelskim i w europejskiej debacie publicznej. Wspiera procesy demokratyczne, prowadząc działalność wydawniczą, organizując seminaria polityczne, naukowo-historyczne oraz animując dialog kulturowy, zwłaszcza w obszarze relacji między różnymi wyznaniami chrześcijańskimi. Szczególnie aktywnie działa w państwach Europy Środkowej i Wschodniej.

EPP – ang. European People's Party

Europejska Partia Ludowa, partia polityczna, w skład której wchodzą głównie partie proeuropejskie, chadeckie, ludowe, konserwatywno-liberalne i demokratyczne państw członkowskich Unii Europejskiej oraz szeregu innych państw Europy. Powstała 8 lipca 1976 z inicjatywy Europejskiej Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej wchodzącej w skład Międzynarodówki Chrześcijańsko-Demokratycznej. W jej skład wchodzą 73 partie członkowskie z 39 krajów, kilkunastu szefów państw i rządów Unii Europejskiej. Rekrutują się z niej liczni członkowie Komisji Europejskiej (w tym Przewodniczący Komisji Europejskiej) oraz obecny Przewodniczący Rady Europejskiej. Reprezentacją EPP w Parlamencie Europejskim, począwszy od I kadencji w 1979, jest Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci); jest ona obecnie największą frakcją parlamentarną.

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Województwo Małopolskie w obecnym kształcie powstało w 1999 roku w wyniku reformy administracyjnej. Zajmuje powierzchnię 15 182 km^2. Według danych z 30 czerwca 2014 roku województwo miało 3,4 mln mieszkańców. Pod względem liczby mieszkańców znajduje się na 4. miejscu w Polsce. Władzą samorządową w województwie jest Marszałek, zaś Urząd Marszałkowski realizuje wytyczone przez Marszałka Województwa Małopolskiego cele strategiczne, które mają służyć realizacji misji, jaką do wykonania ma województwo samorządowe. Zarząd przy pomocy Urzędu Marszałkowskiego wykonuje uchwały Sejmiku Województwa oraz zadania województwa określone przepisami prawa. Obecnie funkcję Marszałka stojącego na czele Zarządu pełni Jacek Krupa.

Organisers and cooperations

The Pontifical University of John Paul II in Cracow

The Pontifical University of John Paul II in Krakow derives from the eldest Polish university – the Jagiellonian University. In 1397 Pope Boniface IX established the Faculty of Theology in Krakow as a part of the *Studium Generale* (the later Jagiellonian University). Unfortunately, by the resolution of the Polish Communist government in 1954, the Faculty of Theology was removed from the Jagiellonian University. However, this decision did not interrupt its actual and canonical existence. The *Beata Hedvigis* Motu Proprio, issued by Holy Father John Paul II on December 8th, 1981, was a turning point in the history of the Faculty of Theology. It brought into being the Pontifical Academy of Theology in Krakow with three Faculties: of Theology, Philosophy and Church History. In 2009 His Holiness Pope Benedict XVI transformed the Pontifical Academy of Theology in Krakow into the Pontifical University of John Paul II in Krakow (the UPJPII). At present the UPJPII conducts its scholarly and didactic activities at six Faculties: of Theology, Philosophy, History and Cultural Heritage, Social Sciences, the newly established – Faculty of Canon Law and one located in another city – Faculty of Theology Section in Tarnow and has got over 3000 students and around 330 academic and administration staff.

The EPP Group

The EPP or the Group of the European People's Partyis the largest political grouping in the present European Parliament. Originally founded in June 1953 as the Christian Democrat Group in the embryonic Common Assembly of the European Coal and Steel Community, the Group has played a considerable role at every stage of the European Union's development, from its earliest beginnings to the present discussion on the future Constitution for Europe. The Group unites Christian Democrat and other mainstream centre and centre-right political forces from across the 27 member states of the European Union. The EPP and its allied members work together to resist the political priorities of the Left in the member states and to advance the goal of a more competitive and democratic Europe, one closer to its citizens. The Chairman of the EPP Group is Manfred Weber.

COMECE – Commissio Episcopatuum Communitatis Europaeae

The Commission of the Bishops' Conferences of the European Community is comprised of delegated Bishops, representing the Catholic Bishop's Conferences of the 26 Member States of the European Union. The Commission's permanent Secretariat is located in Brussels. COMECE was founded on 3 March 1980. From 1976 until 1980, it was preceded by the European Catholic Pastoral Information Service (SIPECA). The creation of a secular institution of cooperation between the Bishops' Conferences and the European Community was the subject of numerous meetings and discussions. Those discussions led in 1979, shortly before the first direct elections to the European Parliament, to establishing COMECE. The activities of COMECE are financed by the Council of Bishops' Conferences of Europe (CCEE).

Tasks and objectives of COMECE: overseeing and analysis of political processes in the European Union; raising awareness inside the Church community, concerning the legislation, development and politics of the European Union; enabling an ongoing dialogue with the EU institutions (European Commission, Council of the European Union, European Parliament) by arranging meetings, seminars and conferences, as well as involvement in consultations led by the European Commission; encouraging reflections on challenges that the united Europe is facing on the Catholic social teaching ground; supporting the Church in the East, especially in terms of the integration of Eastern Europe.

The Konrad Adenauer Foundation

Since its inception, the Konrad Adenauer Foundation has been related to the German Christian Democratic Union (CDU). The Foundation is present in 130 countries all over the world where its main activity is to give support to a variety of public initiatives aimed at promoting Christian values in social and public life. The Foundation's first branch established in post-Soviet countries was the Polish bureau opened in 1989. The Konrad Adenauer Foundation, drawing on the German experience, promotes modern methods of improvement in the economy and law system. The Konrad Adenauer Foundation fulfils its mission through the organization of many conferences, debates and training sessions as well as by giving support to numerous scientific organizations and institutions.

The Robert Schuman Foundation in Luxembourg

The Robert Schuman Foundation in Luxembourg was established in 1989, shortly before the Fall of the Berlin Wall by the Christian Democratic Eurodeputies. The main aim of this independent foundation is to maintain the collaboration between the Christian Democrats from all European states and to expound and propagate the idea of European integration. The Foundation also provides support to the democratic reforms, to projects which enhance political education and social awareness, intercultural and interreligious dialogue and help to build civil society. The Foundation's many activities also include the organization of conferences, debates and seminars, and publishing

European People's Party

The European People's Party is a political party that is chiefly composed of pro-European, Christian democratic, people's, conservative-liberal and democratic parties from member states of the European Union as well as a number of other European states. It was founded on 8 July 1976, as a result of an initiative of the European Union of Christian Democrats, part of the Christian Democratic International. It comprises 73 member parties from 39 countries, taking in more than a dozen heads of state and governments within the European Union. Many members of the European Commission (including the current President of the European Commission) were drawn from its ranks. Since its first term in 1979, the EPP representation in the European Parliament has been the European People's Party Group (Christian Democrats), and it is currently the largest faction in the parliament.

Marshal's Office of the Małopolska Voivodeship

The Małopolska Voivodeship was adapted into its present shape in 1999, following administrative reforms. It comprises an area of 15,182 km^2. According to data from 30 June 2014, the voivodeship had 3.4 million inhabitants at that time. It is the fourth most populous voivodeship in Poland. The local government is led by the Marshal, while the Marshal's Office realises the strategic goals set out by the Marshal of the Małopolska Voivodeship, aimed at fulfilling the mission that the voivodeship authorities are to carry out. The Managerial Board of the Marshal's Office executes the resolutions of the Voivodeship Sejmik (regional assembly), as well as the tasks of the voivodeship, in accordance with the law. Jacek Krupa is the current Marshal, heading the board.

Na poprzednich Konferencjach gośćmi byli
Our guests during previous conferences were

abp Celestino Migliore

abp Józef Życiński

Franz Fischler

Jaś Gawroński

ks. prof. Andrzej Szostek

abp Józef Kowalczyk

kard. Attilio Nicora

Stephen Biller

prof. Danuta Hübner

dr Piotr Nowina-Konopka

prof. Wojciech Świątkiewicz

Zbigniew Sulewski

Noël Treanor

Tadeusz Mazowiecki

prof. dr Hans-Gert Pöttering

kard. Jean-Louis Tauran

prof. Norman Davies

prof. Hanna Gronkiewicz-Waltz

Horst Langes

Ursula Stenzel

Jan Truszczyński

prof. Aniela Dylus

prof. Rocco Buttiglione

prof. Władysław Bartoszewski

kard. Audrys Juozas Bačkis

Elmar Brok

dr Jan Kułakowski

ks. prof. Remigiusz Sobański

Aleksander Kwaśniewski

prof. Bronisław Geremek

kard. Angelo Scola

prof. Hanna Suchocka

dr Peter Liese

prof. Leszek Balcerowicz

abp Paul Gallagher

dr Jacek Saryusz-Wolski

kard . Paul Poupard

prof. Irena Lipowicz

Carl Anderson

bp Josef Homeyer

Jan Rokita

Marek Grela

dr Andrzej Olechowski

Pier-Ferdinando Casini

bp Franjo Komarica

Jerzy Swatoń

Ireneusz Jabłoński

Henryka Bochniarz

Jacques Santer

Włodzimierz Cimoszewicz

Adam Michnik

prof. Józef Pacyna

ks. prof. Jan Dyduch

prof. Jerzy Buzek

dr Helmut Kohl

kard. Walter Kasper

abp Tadeusz Kondrusiewicz

gen. Mieczysław Bieniek

prof. Bernhard Vogel

kard. Marian Jaworski

kard. Stanisław Dziwisz

prof. Hans J. Meyer

o. dr Adam Wąs SVD

dr Andrzej Ananicz

dr Jan Olbrycht

dr Naika Foroutan

kard. Franciszek Macharski

prof. Emilio Platti OP

prof. Alfred Grosser

Alojz Peterle

Krzysztof Bobiński

prof. Stefan Meller

Na poprzednich Konferencjach gośćmi byli
Our guests during previous conferences were

abp Giovanni Lajolo

dr Jacek Cichocki

ks. prof. Piotr Mazurkiewicz

abp prof. Alfons Nossol

Jürgen Wahl

dr Hans Langendorfer SJ

Roman Graczyk

Maria Martens

dr Christoph Böhr

dr Jarosław Gowin

Jan Tombiński

Michael Gahler

Tomasz Lis

Dieter Althaus

kard. José da Cruz Policarpo

Vincuk Viaczorka

Jaime Mayor Oreja

dr Mariusz Siwoń

kard. Tarcisio Bertone SDB

Bogusław Sonik

Ewa Czaczkowska

Abp Emanuel

prof. Lech Kaczyński

Othmar Karas

Paweł Kowal

dr Norbert Lammert

Abp Diarmuid Martin

Aleksandr Milinkiewicz

dr Jerzy M. Nowak

Marcin Przeciszewski

Stephan Raabe

Michał Góra

Andrzej Sadowski

Semiha Borovac

prof. Michał Seweryński

Karl G. Wellman

Marek Zając

Marek Orzechowski

Bronisław Komorowski

Kard. Angelo Sodano

Dr Stephan Eisel

Waldemar Pawlak

Abp prof. Reinhard Marx

Kard. prof. Péter Erdö

Michel Eddé

Andrzej Grzyb

Lasha Zahvania

Jan Figel

Donald Tusk

Lech Wałęsa

dr Janusz Lewandowski

Mikołaj Dowgielewicz

prof. Gerald Pillay

ks. dr Bernhard Felmberg

prof. Krzysztof Rybiński

dr Werner Langen

prof. Georg Milbradt

prof. Jan Miodek

prof. Franciszek Ziejka

ks. Adam Boniecki

dr Michl Ebner

prof. Stanisław Rodziński

ks. prałat Paul Tighe

Bogdan Zdrojewski

Günter Verheugen

ks. prof. Władysław Zuziak

abp Dominik Duka OP

ks. prof. dr Tomáš Halik

dr Andrzej Grajewski

dr Maria Flachsbarth

Ria Ooman-Ruijten

Filip Kaczmarek

Na poprzednich Konferencjach gośćmi byli
Our guests during previous conferences were

György Hölvényi

Katarzyna Wiśniewska

Róża Thun

Jean-Claude Juncker

Jochannes Zeller

ks. Kazimierz Sowa

Christian Wulff

Christine Lieberknecht

prof. Joaquin Navarro-Valls

John Dalli

László Szászfalvi

ks. Ettore Balestrero

Roland Freudenstein

Tunne Kelam

bp Piotr Jarecki

dr Wojciech Olejniczak

dr Stefan Vesper

Jarosław Makowski

Konrad Szymański

Tomasz Arabski

Romana De Gasperi

Klaus Otto Skibowski

prof. Libero Gerosa

Krzysztof Zanussi

Maciej Gajek

kard. Kazimierz Nycz

abp Jean-Claude Hollerich

Zbigniew Derdziuk

Zbigniew Nosowski

dr Christian Schmitz

José Ramos Ascensão

Jacek Protasiewicz

ks. Carlos Simon Vazquez

bp Tadeusz Szurman

o. Maksim Obuchow

abp Henryk Hoser

prof. Marguerite Peeters

Monika Sieradzka

prof. Inga Iwasiów

prof. Pierpaolo Donati

François Biltgen

Andrzej Godlewski

abp dr Francesco Montenegro

Faminia Giovanelli

dr Cezary Kościelniak

ks. dr Leszek Gęsiak SI

ks. Ziad Hilal SI

o. dr Maciej Zięba OP

prof. Paweł H. Dembiński

Przemysław Radwan-Rohrenschef

Pascal Lejeune

ks. Jacek Stryczek

prof. Adam Daniel Rotfeld

ks. dr Florian Kolfhaus

ks. dr Patrick Daly

Jos J.A.M. van Gennip

Piotr Chęciński

ks. prof. Wojciech Zyzak

bp dr Janusz Stepnowski

dr Rafał Trzaskowski

kard. Béchara Boutros Rai

prof. Andrzej Zoll

dr Dominika Kozłowska

dr n. med. Anna Záborská

prof. Thomas Brose

prof. Samir Khalil Samir SJ

prof. Balázs Schanda

Rónán Mullen

Oksana Yurynets

dr Patrycja Sasnal

abp Ivan Zoria

red. Jacek Stawiski

Na poprzednich Konferencjach gośćmi byli
Our guests during previous conferences were

Katarzyna Tracz

Marcin Żyła

Artur Sporniak

Jakob Wöllenstein

Jacek Krupa

o. Olivier Poquillon OP

abp Silviano M. Tomasi C.S.

Hildigund Neubert

dr Adam Bodnar

Janina Ochojska

ks. dr Matthew John Gardzinski SChr

José-Luis Bazán

Ołeksij Riabczyn

Giorgi Gobronidze

ks. Lubomir Jaworski

Marek Sarjusz-Wolski

ks. Bohdan Dziurach

ks. Mykoła Danilewycz

ks. prof. Józef Budniak

abp dr Salvatore Pennacchio

ks. prałat Antoine Camilleri

prof. Vaira Vike-Freiberga

dr Władysław Kosiniak-Kamysz

Marcin Mamoń

prof. Vaja Vardidze

Arsenij Jacenjuk

prof. Thomas Sternberg

Johannes Hahn

prof. Maciej Szpunar

Karolina Zbytniewska

David McAllister

Agata Gostyńska-Jakubowska

bp Donal McKeown

2001–2018

W 2000 roku, podczas spotkania Rafała Budnika i Michała Góry z ówczesnym sekretarzem Ojca Świętego Jana Pawła II bp. Stanisławem Dziwiszem, powstała idea stworzenia wydarzenia poświęconego relacjom między Kościołem a Europą, między chrześcijaństwem a sferą publiczną i polityczną w Unii Europejskiej. Tak narodziły się coroczne międzynarodowe spotkania wielu środowisk i debaty o najbardziej aktualnych problemach nurtujących naszą europejską cywilizację. Konferencja, która odtąd przyjęła przewodnie hasło „Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej", od początku organizowana jest przez Komitet Organizacyjny, na czele którego stoi bp Tadeusz Pieronek, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Fundację Konrada Adenauera oraz Fundację im. Roberta Schumana w Luksemburgu. Koordynatorami przedsięwzięcia są: Falk Altenberger, Rafał Budnik, Małgorzata Chudzio, Hanna Dmochowska i Michał Góra.

In 2000, during a meeting of Rafał Budnik and Michał Góra with the then secretary of Pope John Paul II, Bishop Stanisław Dziwisz, the idea was conceived to create an event that would be dedicated to relations between the Church and Europe, as well as between Christianity and the public and political spheres in the European Union. Such was the birth of the annual international meeting of many milieus, and debates about the most pressing problems affecting our European civilization. The conference, which has since taken up the title of "The Role of the Catholic Church in the Process of European Integration", has been arranged by the Organizing Committee since the beginning, headed by Bishop Tadeusz Pieronek, the Pontifical University of John Paul II, the Konrad Adenauer Foundation, as well as the Robert Schuman Foundation in Luxembourg. The coordinators of the venture are: Falk Altenberger, Rafał Budnik, Małgorzata Chudzio, Hanna Dmochowska and Michał Góra.

www.kosciol-europa.org.pl

ISBN 978-83-89715-04-3